

1941.

SZEPTEMBER

ERDÉSZETI LAPOK

LXXX.
ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

9.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em. (Tavb.: 123-722.)

Közleményeink egészben vagy részben való átvétele csak a forrás
megnevezése mellett történhetik.

Emlékezés Háromszék vármegye őserdeire.

Közli: Nemes Károly nyug. m. kir. főerdőtanácsos.

A kézdivásárhelyi Róm. Kath. Körnek folyamatosan a magyar tudás és önérték fenntartására irányult — de a román önkény alapján csakhamar beszüntett — előadásai egyikén néhány év előtt ismertettem Erdélynek összes volt erdőterületeit s azok között a még meglévő *őserdőkről* is megemlékeztem.

Erdemesnek tartom ezek emlékét megörökíteni, mert annyira megfogyatkoztak, hogy rövid idő elteltével már csak hírük marad.

Erdély régi 16 vármegyéjének 10,597.436 holdnyi összes területéből 4,166.784 holdat foglalnak el az erdők, vagyis az utóbbiak az egész földterület 39.32 százalékát teszik.

A 16 régi vármegye közül erdőben legdúsabb Háromszék, mert 685.204 holdnyi kiterjedéséből erdőszült 422.008 hold, tehát az erdőre itt az összes terület 61.60%-a esik.

Ezeknek a nagy területeknek a fatermése volt az alapja nemcsak Háromszék, hanem a fában szintén bővelkedő Beszterec-Naszód, Csík, Hunyad és Marostorda vármegyék területén, a Maros, az Olt, a Feketeügy s a Szamos folyók völgyeiben megtelepített számos gőzfűrésznek és más famegmunkáló üzemnek, amelyeknek most már csak a tengődő maradványaival találkozunk.

Maholnap nem veri már fel a gőzkürtök túlkölésé a hegyvidékek csendjét s a letarolt területeken csak a megbarnult tuskók jelzik, mint korhadó fejfák, a sokszor könnyelműen megszeméltített őserdők egykori helyét.

A faüzemek ellátását s évtizedek hosszú sorára kiterjedő fennállását azok az *őserdők* biztosították, amelyek az ezelőtt 55—60 évvel még az erdőterületnek a mintegy 80%-át foglalták el, s így a Délkeleti Kárpátok akkori erdőrengetegeiben felgyűlt fatömeg jelentékeny részét adták.

Rendszeres kezelés mellett egyedül Háromszékmegye erdői évente legalább félmillió m³ fát szolgáltathattak a közszükségletnek, de az *őserdők*, amelyek a felhalmozódott tömegek tárházai voltak, ennél jóval többet nyújtottak.

Számításom szerint a háromszéki gőzfűrészek az őserdőkől legalábbis 35,000,000 (harmincöt millió) m³ fatömeget emésztettek fel a legutóbbi 45 év alatt.

Amilyen rohamos volt a feldolgozás, éppen olyan gyorsan köszöntött be a szegénység. Annyira, hogy a vármegye területén alig 25—30.000 hold az a terület, amelyen még az *eredeti, jellegzetes őserdők* találhatóak.

Ugyanebben az arányban csökkentek az *őserdők* a többi vármegyében, Óromániában, Jugoszláviában s egész Délkelet-európában.

Az előbb megnevezett erdőterületek ahhoz a többszázezer hold kiterjedésű nagy erdőrengeteghez tartoznak, amely az 1718. évi július hó 21-én Pasarovic (Pozsarevác) szerbiai községben III. Károly magyar király és III. Achmed török szultán között Magyarország képviselőjének *br. Sándor Gáspárnak* jelenlétében létrejött békekötés az országhoz visszacsatolt. Rendeltetésük a háromszéki, gyergyói és csíki székelység, valamint a Naszód-vidéki román határőrsegek ellátása és felszerelése volt, kezelésük „*revindikált erdők és havasok*“ név alatt történt.

Ezeket az erdőségeket az 1848—49. évi szabadságharc után az osztrák császári ház a székelységtől elvette, de az 1867. évi kiegyezés alkalmával I. Ferencz József király azokat újból a székely lakosság használatába adta. A m. kir. honvédség felállításával a határőrsegek létjogosultsága megszűnt és a fentebb megnevezett vármegyékben fekvő területekből javarészt a volt határőrök leszármazottaiból alakult közbirtokosságok tulajdonában maradó, részben pedig községi és művelődési alapul szolgáló birtokok keletkeztek. Az idő és főleg a román uralomnak a régebbi jogi alapokat a magyarság rovására felforgató, erőszakos, úgynevezett törvényes rendelkezései az erdők tulajdoni állapotát lényegesen megváltoztatták. A valamikori összefüggő nagy erdőtetek széthullottak a helytelen gazdálkodás és haszonlesés áldozataivá estek, megapadtak, részben magánkézre jutottak és jó részt megsemmisültek.

A távolabbi fekvés és hozzáférhetetlenség azonban egyes

erdőterületeknek fenntartását biztosította és azok — bár csekélyebb kiterjedésben — de fennmaradtak.

Sokszor hallottam emlegetni erdőtulajdonosoktól, fakereskedőktől, de szakemberektől is, hogy ilyen, meg olyan *őserdőben* jártam, *őserdőt* döntenek, *őserdőben* vadásztam stb., de mikor megkérdeztem, hogy hát milyen is volt annak az *erdőnek* az összetétele, kora s másféle erdőkkel összehasonlítva, miben ütöttek el azoktól, senki sem tudott szabatos feletet adni. Sőt a legtöbb szakember sem tudta az őserdőt leírni és sajátosságait megjelölni. Az elbeszélők legalább 90%-a nem is látott *őserdőt*, de ha véletlenül látott is, nem látta a fától az erdőt, a szakember pedig ha járt is ilyenben, nem tanulmányozta komolyan az őserdő jellegzetes tulajdonságait.

A laikus, ha néhány vastagabb fatörzs között járkal, a turista, ha kimegy a közeli erdőkbe, a vadász, aki a hegyvidéken jár, mind a saját kedvtelésének áldoz s így nem lehet csodálkozni azon, ha combvastagságú fák társaságából alkotott faállományt már *őserdőnek* nézik. Mások talán nem is tudják az őserdőt másképpen elképzelni, mint ahogy azokat az útleírások az afrikai, indiai vagy délamerikai dzsungelképében olyan élenken megrajzolják.

Az *őserdőkkel* a szakirodalom az utolsó években terjedelmesen foglalkozott. Erre az alapot a világháború szolgáltatta, amelynek a folyamán elég alkalom kínálkozott a délkelet európai és oroszországi őserdők tanulmányozására.

Annak ellenére, hogy a haretereken megfordult szakemberek nagyrésze német volt, tehát ezek szakképzettségében és alaposágában kételkedni nem volna szabad, s habár a délkelet európai *őserdők* összetételükben elég hasonlóak, az *őserdők fogalmára és meghatározására nézve a szakvélemények még sem egyezők.*

Egyik jőnevű német szakember az őserdő fogalmát a következőképpen értelmezi: „Őserdő alatt olyan nagyobb kiterjedésű erdőterületet, erdőállományt kell értenünk, amelyre az ember a múlt ezredévekig visszamenőleg semmiféle befolyást nem gyakorolt, s ennek az erdőnek egyes törzsei kizárólag a természeti erők behatása alatt pusztultak el és növekedtek fel. Röviden: *őserdő alatt azt az erdőállományt kell értenünk, amelyik az emberi beavatkozás teljes kizárásával keletkezett.*“

Néhai jó *Szécsi Zsigmond* selmcebányai tanárunk, aki szorakozottságáról volt nevezetes, az őserdőt így jellemezte: „Uraim, az őserdő egy olyan erdő, ahová az emberi kéz a lábát még nem tette be.“

Így is megértettük azt, hogy az *őserdőben az ember sem fát nem döntött, sem annak a keletkezéséhez csemeteültetéssel vagy magvetéssel hozzá nem járult, tehát ez az erdő ma is úgy áll a*

magá érintetlenségében, ahogy azt a természet ereje talán évezredek leforgása alatt megalkotta.

Ilyen ősi sajátosságú s az emberi kapzsiságtól még meg nem holgyatott erdők Háromszékben ma már csak kis területen találhatók. Zágon, Gelenceze, Ozsdola, Bereczk birtokosságainak s néhány községnek tulajdonában. Ezek az *ősmaradványok* létüket egyedül a közlekedési vonalaktól s fafeldolgozó helyektől való jelentékeny távolságuknak köszönhetik, mert kihasználásuk még idáig jövedelmezőnek nem mutatkozott.

Előre megjósolhatjuk azonban, hogy amint a kereskedelmi viszonyok javulni fognak, ezek felett is megkondul a lélekharang s kitermelésükkel megsemmisül a néhai többszázmilliós értéket képviselt székely közvagnak a legutolsó morzsája is.

Most, amikor még szemlélhetjük ezeket az ősi erdőrengetegeket, érdemesnek vélem, hogy ezek összetételével behatóbban foglalkozzam.

A magyar kincstárnál eltöltött hosszas szolgálatom alatt, de mint magánszakértőnek is alkalmam volt a néhai Bosznia, Erdély és a Orománia kárpátaljai őserdeinek, valamint Galiciának sokezer holdját tanulmányoznom, azok fatömegét megbecsülnöm.

A bejárt óriási területeken az *őserdők* faállománya túlnyomóan bükkal elegyes jegenyefenyő. Nagyobb magasságokban, ahol a jegenyefenyő a hideget már nem állja, a bükk és a lúcfenyő elegyetlenül is előfordul, míg a tiszta jegenyefenyő állományok csak kisebb terjedelemben találhatók.

Az őserdő ilyen elegyes összetételében már élettani sajátágaiknál fogva is a fenyőfélék az uralkodók s a bükk — habár vastagságban versenyez is velük — magassági növekedésben mögöttük marad.

Ha belépünk egy ilyen őserdő állományba, csodálattal és áhítattal kell kalapot emelnünk a felemelő látvány előtt, amellyel az óriási törzsek oszlopsorai gyönyörködtetnek bennünket.

A megható csend, a puha mohaszőnyeg lábaink alatt, egyes hatalmas törzsek magassága áhítatra készítetnek s megdobban a szívünk attól, hogy a természetnek ezek a remekei is csakhamar fejsze alá kerülnek. Egyedül az vígasztalhat bennünket, hogy minden elmúlásra van feltámadás s az erdők helyén a természet mindenható ereje — különösen ha az ember szakértelme és erős akaratát támogatja — új, ha nem is ősi jellegű, de olyan állományokat fog teremteni, amelyek talán hasznót hozóbbak lesznek az elődöknél.

Az őserdőt alkotó fenyő- és bükkfatörzsek vastagsága különböző, *egynemű vastagságú faegyedek nem fordulnak elő nagyobb csoportokban. Ez a körülmény különbözteti meg az őserdőket azoktól a szálerdőktől, amelyek már régebbi vagy újabbi kihasználás*

nyomán természetes vagy mesterséges úton keletkeztek. Az utóbiaknál a törzsek vastagsága s a fák kora egyenletes, egymáshoz nagyon közel álló.

Ezekre a szálerdőkre mondja a laikus, hogy őserdőben járt.

Az őserdőben a faegyedek vastagságának a változatossága szerint mutat eltérést az egyes törzsek kora is.

Igy nagy általánosságban a 16-tól 35 cm vastag fák kora átlagosan 100, a 36–70 cm vastagoké 250, a 91 cm s ennél vastagabb óriástörzseké pedig 300 éves és ennél több.

Néhány év előtt a bereczki határon fekvő kászonyvölgyi őserdők beeslése alkalmával egy mellmagasságban 118 cm vastag jegenyefenyő korát 405 évben állapítottam meg, tehát ez a fa a mohácsi vész idejében született. Rövidesen a fejsze áldozata lett, de enélkül is hamarosan összeroskadt volna, az ilyen ősfáknál rendszeresen fellépő tórothadás következtében.

A közölt csoportosítás szerinti vastagsági osztályokban az aránylag vékony méretű fák azért olyan magas korúak, mert az őserdő felújulása hézagokban, kisebb csoportokban történik egy-egy törzs elpusztulása, összeomlása után.

A hézagot gyéren beveti a körülálló fák magja, a keletkező csemeték közül azok, amelyek a hézag közepén több világosság-hoz jutnak, megmaradnak, igyekeznek felfelé, de ez a küzdelmük a szomszédos idősebb fák beárnyékolása folytán 100–150 évig is eltart s az így elnyomott törzs fatömegben kezdetben alig gyarapodik évente, csak amikor valamelyik szomszédja ledőltevel több naphoz és levegőhöz jut, tudja vastagabb évgyűrűk fejlesztésével az elmaradt tömeggyarapodást helyrehozni.

Ez a küzdelem, tülekedés a létért az őserdőkben folytonosan tart. Itt is vannak — éppúgy mint az embernél s más szerves lényeknél — gyengébbek s életképesebb, erőteljesebb példányok, amelyek a gyengébbeket túlszárnyalva, idővel a 45–55 m magas, ágtiszta, hengeres, gyönyörű, értékes törzsekké nőnek és az állományban uralkodó szerepet visznek.

Amint különböző az őserdők törzseinek a vastagsága és kora, éppúgy különböző azok fatömege is.

Néhány év előtt a bereczki havasokhoz tartozó Kászon és Lipse völgyekben bemérettem 148.433 darab fenyőtörzset. Ezek vastagsági osztályokba csoportosítva, a következők fatömegeket adták: a 20–50 cm vastag törzsek 0.30–2.30 m³, az 51–100 cm vastag törzsek 3.0–9.8 m³, a 101 cm s ennél vastagabb törzsek 14.10–19.00 m³ hasznosítható nettó egészséges faanyagot tartalmaztak.

Meg kell jegyeznem, hogy egyes kiváló óriástörzsek fatömege a 25.0–35.0 m³-t is elérte s szemléletükbe merülve, csodálattal adózunk a természetalkotta remek példányoknak.

Kár, hogy egy-egy ilyen darabot az utókor részére nem áll

módunkban tartósítani. Ezeket talán csak repülőgépen lehetne darabokra fűrészelve elszállítani s azután belőlük piramist állítani.

De sajnos, ilyenekre ma hiányzik a költség.

Már az eddig előadottakból is kiviláglik, hogy az őserdő faállománya változatos összetételű, de emellett sűrűségét nagyobb hézagok nem szakítják meg. A fák koronája távolról szemlélve egyenletes síkot mutat, amelyből az óriástörzsek koronája helyelközél kiemelkedik. A főállományt az átlag 40–80 cm vastag fák adják, ezek törzsmagassága csaknem egyenlő s alattuk találjuk az elnyomott, a magasabbak részéről túlszárnyalt fákat. Csekély eltéréssel az őserdőnek ez a három törzsfokozata az általános. Eltéréssel csak ott találkozunk, ahol rendkívüli elemi csapások, úgymint szélviharok vagy tűzkárok az őserdő állagát nagyobb területeken megtépázzák. Ilyen katasztrófák után a törzsek százaait, sokszor ezreit találjuk egymáson keresztül-kasul dőlve. Túlnyomó részük ilyenkor gyökerestől fordul ki, az ellenállóbbak derékban törnek ketté s mint szilánkos csonka oszlopok hirdetik a pusztítás erejét.

A kidólt törzsek évtizedek múltával elkorhadnak, felettük megtelepül az új erdő s idővel csak a gyökerestől kidólt, elmálolt fák után évszázadokig megmaradó halmok jelzik, hogy ott valamikor szélvész söpörte el az ősi faállományt.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a fák kora és fatömege felette eltérő, koronáik azonban meglehetősen zárt egyöntetű tetőzetet alkotnak, amelyből csupán egyes óriásfák magaslanak ki.

Az átlagtörzsek magassága 35–40 m, míg a kiemelkedőké 40–60 m között váltakozik.

Az őserdők a Fekete-tenger s az Adria között s a Kárpátok lengyelországi lejtőin ugyanezt a jellegzetes formát mutatják s éppen ez az alakjuk különbözteti meg őket az úgynevezett egyenletes állományú szálerdőktől.

Hogy az őserdők formája állandóan változatlan marad, azt felújulási módjukban kell keresnünk.

Elemi csapásoktól eltekintve a felújulás itt csak kisebb hézagokban vagy foltokban történik. A kimagasló ősfák, éppen úgy, mint az érlelmeszedésben szenvedő ember, betegeskedni kezdenek, nedvkeringésük lassan-lassan megapad, gombák micéliumainak a milliói s a szűfélék százazrei erőt vesznek a beteges állapotba jutott törzsön, beáll gyökérzetben, később a gyökfőben lassan felé haladó korhadás, amely a farostokat évtizedek folyamán felbomlasztja. Ez a fel nem tartóztatható bomlás a törzsek ellenállóképességét megszünteti, a 20.000–25.000 kilogramm súlyú koloszsusok önmaguktól leroskadnak, vagy egy erősebb szélroham ledönti őket.

A természetes elmúlás esetein kívül megtörténik az is, hogy erősebb helyi ciklonok egyes helyeken néhány törzset kifacsarnak vagy letörnek s így 20—30 méter átmérőjű hézagok támadnak. A mindkét esetben keletkező hézagokat az erdő fái bevetik, az életképesebb csemeték néhány megmarad s ezek alkotják azután azokat az elnyomott példányokat, amelyek az uralkodó törzsek árnyékában felszabadulást várva, évekig sinylődnek.

Most még csak arról akarok megemlékezni, hogy érdemes-e a még meglévő őserdőket fenntartani, s nem lenne-e célszerűbb azok helyébe másokat telepíteni. Ennek a kérdésnek az eldöntésénél meg kell jegyeznem, hogy az őserdők fatömeggyarapodása már oly csekély, hogy alig számottevő és ezek az állományok, mint tőke, már nem kamatoznak. Kihasználásuk tehát megokolt.

A természet rendje mindenütt követeli a megújulást. Közgazdasági szempontból nem állhatjuk ennek útját, de bánjunk takarékosan a még birtokunkban lévő őszállományokkal, ne dobjuk, mint eddig, azokat a legelső ajánlattevő karjaiba, várjuk be a legkedvezőbb helyzetet, mert erdőt letarolni könnyű, de új erdők megtelepítése költséges és évtizedek kitartó munkáját igényli.

Gondoljunk arra, hogy az újonnan telepített erdők csak 80—100 év elmúltával fogják azt a fatömeget szolgáltatni, amely kereskedelmi célokra alkalmas anyagot és kielégítő jövedelmet nyújt.

Az őserdők további fenntartása csupán *esztétikai* szempontból lenne megokolt, hogy ha azok egy-egy nagyobb területét, mint természeti emléket tudnánk a maga érintetlenségében fenntartani. Ez az ideális cél a magánbirtokos teherbírását meghaladja erre, mint más kultúrnemzeteknél, nálunk is egyedül az államhatalom áldozhatna.

Bekövetkezik tehát az az idő, hogy őserdeink teljes eltűnésével székely népünk kereseti lehetősége a famegmunkáló üzemek hiányában a mainál is alacsonyabb pontra fog leszállani s egykori erdős béreink fáatlan területei megkétszereződnek.

Itt van a tizenkettedik óra, amikor tétovázás és felsőbb kényszer nélkül önként kell visszafoglalnunk az erdőnek azt, ami az erdőé volt.

Tegyük félre az ősi nembánomságot s ha elődeink pusztítottak, tudjunk mi építeni.

*

Die ehemaligen Urwälder des Komitates Háromszék. Von K. Nemes.

Von der Gesamtfläche des berühmten Székler-Komitates sind 61,6 v. H. — etwa 250.000 ha — bestockt; hievon waren vor 50—60 Jahren annähernd 80 v. H. noch unaufgeschlossene Urwälder.

Verf. schildert nach einem kurzem geschichtlichen Rückblick den Aufbau und die in den letzten Jahrzehnten vorgenommene Aus-

beutung dieser Wälder, von denen mit Rücksicht auf die Anforderungen der zeitgemässen Forstwirtschaft nur einige Naturschutzgebiete erhalten werden können.

*

Souvenir des forêts vierges du comitat de Háromszék. Par K. Nemes.

Coup d'oeil historique avec résumé des données caractéristiques et de l'exploitation des forêts.

*

The Virgin Forests of County Háromszék. By K. Nemes.

Historical retrospect, summary of characteristic data and report about the exploitation of the woods mentioned.

Jegyzetek az 1935:IV. t.-c. és annak végrehajtása tárgyában kiadott 35.000/1938. F. M. számú rendelethez.

Irta: **Braxatoris Zoltán.**

Hat év alatt, az 1935:IV. t.-c. kibocsátása óta a törvénnyel kapcsolatosan olyan sok, még érvényben levő régi és még több új jogszabály nyert alkalmazást, hogy célszerűnek találtam azokat a törvény szakaszainak a sorrendjében összefoglalni. Az állami szolgálatból nyugalomba vonulásom alkalmával jegyzetemet azzal a kérelemmel bocsátom az erdőfelügyelők rendelkezésére, hogy vezessék azokat tovább, mert a törvénynek csak úgy lehet igazságosan érvényt szerezni, ha a vele összefüggő jogszabályokat állandóan szem előtt tartják.

Az 1935:IV. t.-c. a területi adatokra, illetőleg a földadókataszterre támaszkodik. Ha valamely erdő más művelési ágba megy át, a földadókataszter szabályai szerint a változást az erdőrendészeti hatóság engedélye nélkül is keresztül kell vezetni. Az igazságos és egyenlő adóztatás elve t. i. megköveteli, hogy az új művelési ág az adóztatásnál megfelelő elbírálásban részesüljön, mert nem volna helyes álláspont az erdőben mezőgazdasági hasznot élvező tulajdonost még az erdő alacsonyabb földadójának a külön előnyében is részesíteni. Ha a művelési ág változtatása jogszabályt sért, az erdőfelügyelőnek módjában áll a birtokost már a művelési ágak változásainak a nyilvántartási jegyzékébe való vételénél a faállomány felújítására kötelezni. Ezt a jegyzéket a földadókataszter szabályai szerint az illetékes m. kir. erdőfelügyelőnek meg kell küldeni azért, hogy ha szükségesnek látja, a helyszíni eljárásnál magát képviseltesse. Módjában van továbbá

az erdőfelügyelőnek az előirt büntető rendelkezések iránt intézkedni akkor is, amikor a művelési ág változását tartalmazó földadókataszteri munkálat felszólalás végett közszemlére kerül.

A T. 1. §-ához.

Az erdő terület, amelynek faállománya van.

Az erdőt mint területet a földadókataszter illetve az erdők törzskönyve tartja nyilván. A faállomány kihasználása után a terület erdő marad és gondoskodni kell új faállományról. Az „erdő” szó a terület földadókataszteri művelési ágát is jelenti. Ha nem „erdő” művelési ágú területen erdőjellegű faállomány van, az a terület csak akkor lesz erdő, ha annak erdőként való törzskönyvezését a másodfokú erdőrendészeti hatóság elrendelte. Bármilyen művelési ágazat alá tartozó terület törzskönyvezhető erdőnek, ha ott közérdekből erdőt, helyesebben faállományt kell telepíteni. A földadókataszterben nem „erdő” művelési ág alatt nyilvántartott terület csak akkor kerül az 1935:IV. t.-c. hatálya alá, ha már mint erdő törzskönyvbe került. A törzskönyvezés céljaira erdő-összeírási lapot kell készíteni, amely összehasonlítja a területnek a telekkönyvben és a kataszterben nyilvántartott művelési ágát a valóságos helyzettel. Az erdő összeírási lap készítését célszerű a telekkönyvi adatok kiírásával a következő minta szerint kezdeni.

A telekkönyvi tulajdonos neve	A tkvi betét	A dülő neve	Kat. nr. szám	Terület		Művelési ág				A faállomány leírása
	A kirtokiv száma			k. h.	n. öl	Kat. tiszta jövedelem	a telekkönyvben	a kataszterben	a valóságban	

Ha valamelyik telekkönyvi betét már sok tulajdonost tart nyilván, elegendő arra a családra, illetve a nemzetségre hivatkozni, akié az erdő, a csoportbirtokosságot pedig a dülő neve szerint kell megjelölni R. 302. §.

A T. 3. §-ához.

Az erdőbirtokosságnak az 1898:XIX. t.-c. alapján történt megszervezését elkülönítésnek kell tekinteni.

A T. 10. §. és a R. 22. és 24. §-ához.

Az 1913:X. t.-c. 1. §-ának 1., 2. és 3. pontja alá tartoznak 1. a volt úrbéreses közös legelői; 2. a közbirtokosság közös legelői; 3.

az osztatlan közös tulajdonul kihatott legelők. — Ha ezek között erdő van, azt legelőgazdaságra kell berendezni. A törvény legelő alatt *területet* ért, amely különféle művelési ághoz tatrozhatik.

Az erdőnek legelőgazdaságra való berendezése abban áll, hogy a faállomány kihasználása után az új faállomány 20 éves koráig teljes sűrűségben marad, 20—40 éves koráig a faállományt a termőhelyhez alkalmazkodva mintegy 0.5 sűrűségre kiritkítjuk a fütermés előmozdítása céljából. 40 éves kortól 80, esetleg 100 éves fordulóig a terület mint fás legelő a fatenyésztés és a legeltetés céljait egyformán szolgálja.

A T. 11. §. és a R. 33. §-ához.

Az erdő legeltetési joga csak akkor szállhat át a haszonbér lőre, ha a tulajdonos az erdőt nemcsak legeltetés, hanem az összes használatok céljából is bérbeadja

Általános irányelvnek kell tekinteni, hogy a legeltetés csak szarvasmarhával és sertéssel lehet engedélyezni.

A mennyiség megállapításánál egy számos állatra 3 k. holdat kell számításba venni. A különféle fajú és korú állatoknak „normáljószág“-ra való átszámítása a következő arányok szerint végzendő: 1 drb. tehén, bika, ökör, továbbá a második évet betöltött tinó vagy üsző egy normáljószág. Egy darab növendékmarha egy éves kortól két éves korig 0.5, egy éven aluli borjú 0.25, egy évesnél idősebb sertés 0.5, és egyéven aluli sertés 0.25 normáljószág.

A makkoltatás engedélyezése esetén az engedély igénybevételének a végső határidejét a makktermés évének szeptember hó 20-ában kell megszabni.

A T. 33. §. és a R. 76. §-ához.

Az erdőgazdasági üzemterv bemutatására a közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága részéről megadott határidőre csak egy ízben és legfeljebb egy évre szóló időhaladék engedélyezhető. Az üzemrendezési tervezetben csak törzskönyvezett területet lehet tárgyalni, kivételt csak az erdőbe beékelt területtel lehet tenni. Az üzemrendezési tervezetet 100 k. holdnál kisebb erdőnél az erdőigazgatóság hagyja jóvá, ha pedig az ilyen erdőre az erdőigazgatóság készíti el az üzemtervet, az üzemrendezési tervezet elkészítése is mellőzhető abban az esetben, ha a tulajdonos az előmunkálatok folyamán írásbeli nyilatkozatában kijelenti, hogy a tervezett főbb gazdasági alapelvekkel egyetért. (43.000/1941. F. M. sz. r.)

A T. 35. §. és a R. 82. §-ához.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság hagyja jóvá a 222.000/1939. F. M. sz. rendelet 1. szakasza alapján az összes sarjerdők és az 500 k. holdnál kisebb szálerdők erdőgazdasági üzem-

tervét, ha az üzemterv előírásai a jóváhagyott üzemrendezési tervezetben lefektetett alapelvekkel illetve a tulajdonos üzemrendezési nyilatkozatával mindenben megegyeznek.

A T. 38. §. és a R. 35. §-ához.

A fahasználat évének a megjelölésére a fahasználati időszak *magasabb évszámát* használjuk, mind a téli, mind a tavaszi fahasználatnál. Az 1940/41. fatermelési időszakban az ősztől-tavaszig végzett fahasználatot 1941. évinek tartjuk nyilván.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a 222.000/1939. F. M. rendelet 2. szakasza alapján az üzemtervtől eltérő, következő használatokat engedélyezi.

1. Az előírt, de a tulajdonos részéről igénybe nem vett, tehát *megtakarított használatot* abban az esetben, ha annak mértéke a 3 (három) évi főhasználatnak a mértékét és a 30 k. holdat nem haladja meg.

2. Az elő nem írt, de állományápolás céljából szükségessé vált *előhasználatokat* (tisztítást, gyéritést).

3. A fahasználatnak (döntés, feldolgozás, közelítés és kitararítás) a befejezésére az üzemtervben, üzemrendezési jegyzőkönyvben vagy külön hatósági intézkedésben megszabott *határidőnek* megokolt esetben egy évvel, tehát a következő év ugyanazon időszakára való *meghosszabbítását*, továbbá — ha ebből kifolyólag a felújítás a kitűzött határidőre nem volna teljesíthető — a felújítás határidejének is ugyanilyen mértékű meghosszabbítását.

4. Az üzemtervtől (üzemrendezési tervezettől) eltérő *fűhasználatot* (fűkaszálás, sarlózás) azokon a területeken és olyan módon, ahol és amely mellett a fiatalosok károsításától nem kell tartani.

5. Az 1945:IV. t.-c. 11. §-ában foglalt korlátok között egy idény tartamára az *erdei legeltetést* azokban az erdőkben amelyekben a legeltetést az üzemterv, illetve az üzemrendezési tervzet nem írja elő, aszályos időjárásból eredő legelőhiány pótlása céljából és abban az esetben, ha a folyó üzemtervi évtized alatt ilyen engedély még nem adatott.

6. Bőséges makktermés idején a természetes felújítás előmozdítása érdekében a főhasználatra kerülő, esetleg már megbontott állományok *makkoltatását*, illetőleg sertésekkel való áthajtásszerű legeltetését ha ez a már meglévő újulat fenntartását nem veszélyezteti.

7. Az erdő egyes részein kizárólag a tulajdonos saját szükségletét szolgáló *kő-, kavics-, homok-, murva- és agyaggyerő helyek*, valamint *út, nyiladék, marahcsapás rakodóhely*, stb céljából olyan *kisebb területek kihasítását*, amelyeknek a tulajdonképeni

erdőterületből való ideiglenes elvonása a hozamszabályozás módosítását nem vonja maga után.

8. *Az erdőszítési munkálatok elvégzésére* — amennyiben a tulajdonos még nem kapott időhaladéket — egyízben és legfeljebb 1 (egy) évre szóló *időhaladéket*.

9. Az üzemtervben előírt rendes évi vágásnak részben vagy egészben a részletes főhasználati tervben nem tárgyalt, de vágásra egyébként érett vagy fenntartásra kevésbé alkalmas állományokban való igénybevételét (*vágáscsere*).

A 2. és 3. pontban jelzett engedélyeket azokra az erdőkre nézve, amelyekre még nincsen jóváhagyott üzemterv, vagy üzemrendezési tervzet a m. kir. erdőigazgatóság is megadhatja.

A T. 51. §. és a R. 121. §-ához.

Az erdészeti alkalmazottak felesketését és nyilvántartását a 111.000/1939. F. M. számú rendelet szabályozza.

A T. 53. §. és a R. 125. §-ához.

Az erdőgazdasági alkalmazott viselhet szolgálati lőfegyvert és a vadászati jog gyakorlására jogosult hozzájárulásával vadászfegyvert is. *Az erdőgazdasági alkalmazott sem fegyvertartási, sem fegyverviselési engedély szerzésére nem köteles.* Az erdőbirtokos állapítja meg, hogy alkalmazottja hány darab fegyvert tarthat és a szolgálat érdekében mikor melyiket viseli.

A T. 71. §. és a R. 134. §-ához.

Az 1913:X. t.-c hatálya alá eső erdőt az államerdészeti kezelési költségjárulék csak akkor nem terheli, ha azt a T. 10. §-a értelmében legelőgazdaságra kell berendezni.

A T. 75. §. és a R. 171. §-ához.

Az erdők megosztása élők közötti jogügylet. Az 1935:IV. t.-c. életbe lépte előtt a tulajdonosok egymás közt az erdőt megoszthatták, csak az elidegenítéssel kapcsolatos megosztásnak volt hatósági engedély az előfeltétele. Kivétel csak a kötött birtok volt. Most a tulajdonosok erdejüket csak eszményi hányadban oszthatják szabadon.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a 222.000/1939. F. M. sz. rendelet 5. szakasza alapján 1.0 k. holdat meg nem haladó megosztást engedélyezhet abban az esetben, ha az erdőigazgatóság a megosztás engedélyezése ellen észrevételt nem tesz.

A volt úrbéres közös erdő egyéni felosztását az 1871:LIII. t.-c. 32. §-a tiltja már, a volt úrbéres közös legelő felosztásához az 1894:XII. t.-c. 12. §-a értelmében a földművelésügyi miniszter engedélye volt szükséges s a végleges tilalmat csak az 1913:X. t.-c. hozza.

A T. 138. §. és a R. 252—259. §-ához.

A T. 138. §-ában körülírt közérdekű és alföldi erdőtelepítés kijelölésének három mozzanata van.

1. *Összeírás.* A R. 3. és 252. §-a értelmében az összeírást a T. 146. §-a alapján a m. kir. erdőfelügyelőség végzi telekkönyvi tulajdonosonként. Az összeírás kimutatását a m. kir. erdőigazgatóságnak bemutatja felülvizsgálás és a kijelölési sorrend megállapítása végett.

2. *A terület kijelölése.* A m. kir. erdőfelügyelőség a megállapított sorrendben, illetve a tulajdonos kérelmére attól eltérően a T. 126. §-ának *a), b), c)* pontjára való hivatkozással erdőtelepítési kijelölési javaslatot készít és ezt a T. 140., illetve a R. 253. és 257. §-a értelmében a főszolgabíró vezetésével a helyszínén letárgyalja. Vizsgálat tárgyává teszi, hogy a közérdekű erdőtelepítési elrendelésére a törvényes előfeltételek megvannak-e, meghatározza az érdekeltek meghallgatásával az erdőtelepítés területét, határvonalait. A határjeleket felállítja és a terület felméréséről gondoskodik. Előterjesztett javaslatára a T. 126. §-ának *a), b), c)* pontja alá tartozó területek közérdekű erdőtelepítésre való kijelölése kérdésében a R. 254. §-a szerint az elsőfokú erdőrendészeti hatóság határoz.

Ha a helyszíni bejáráson nem sikerült megállapítani, hogy közérdekből a T. 126. §-ának *b)* vagy *c)* pontja értelmében szükséges erdőt telepíteni, akkor az érdekeltek kérelmére vagy a hatóságok javaslatára, vagy pedig az erdőrendészeti hatóság rendeletére a R. 254 és 255. §-ában foglaltak szerint külön helyszíni eljárásnak van helye, ahol megállapítást nyer, hogy az erdőtelepítés védelmi, vagy legelőjavítási célokból szükséges-e és hogy az előbbi esetben a megtelepítendő erdő védő hatása mely ingatlanokra és mekkora mértékben fog kiterjedni.

3. *A fásítás elrendelése.* A jogerős kijelölő kb. véghatározat alapján a m. kir. erdőfelügyelőség elkészíti a R. 256. §-ában foglalt részletezéssel az erdőtelepítési tervet és azt a m. kir. erdőigazgatóságnak felülvizsgálás végett bemutatja. A m. kir. erdőigazgatóság hozzájárulási záradékával ellátott erdőtelepítési terv alapján az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a R. 258. §-a szerint elrendeli az erdőtelepítést és véghatározatának jogerőre emelkedése után azt jóváhagyási záradékkal ellátva a R. 259. §. értelmében a m. kir. erdőigazgatóságnak megküldi.

A m. kir. erdőigazgatóság a tervről az érdekeltek részére másolatokat készít s azokból egy példányt a m. kir. földművelésügyi miniszter elé terjeszt.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a 222.000/1939. F. M. számú rendelet 3. szakasza alapján a közérdekű erdőtelepítési tervtől eltérő és a következő fahasznalatokat engedélyezheti:

a) Olyan esetekben, amikor a közérdekű erdőtelepítési tervben előírt fásítások még nem nyertek befejezést, a faállományviszonyok azonban a fahasználatok rendszeres tervezését megokolttá teszik, a tulajdonos kérelmére az erdőgazdasági szakszempontok és a faállományviszonyok mérlegelésével a vágásfordulót, valamint ennek alapján a már sikeresen beerdősített területnek — mint hozamterületnek — a számításbavételével az évenként igénybevehető fahasználat mértékét és módját megállapítja.

b) A közérdekű erdőtelepítési tervben tárgyalt olyan faállományoknak, amelyek talajkötő hivatásuknak már nem felelnek meg, az előbbi pont szerint megállapítandó mértéket meghaladó területen talajvédelmi célból való kihasználását engedélyezi.

c) Engedélyezi az előző két pontban megállapított használatokon felül a közérdekű erdőtelepítési tervben elő nem írt azokat az állományápolás célját szolgáló előhasználatokat, továbbá a főhasználatok igénybevételére és a fahasználati területek kitarítására vonatkozó azokat az időhaladékokat, amelyeket a 2. b) és c) pontok értelmében az üzemterv szerint kezelt erdőknél engedélyezhet.

A T. 140. §. és a R. 257. §-ához.

Közérdekű erdőtelepítés ügyében a főszolgabíró útköltsége a földművelésügyi miniszter tárcáját nem terhelheti.

A T. 146. § és a R. 283. §-ához.

A volt úrbéres viszony rendezése alkalmával a nemesi birtokból lehasított és erdőilletőség gyanánt, a faizás megváltása címen juttatott terület mai eszményi arányrészben meghatározott birtokosai kötelesek erdőbirtokossági társulattá alakulni, tekintet nélkül a terület mai művelési ágára. A volt úrbéres erdőilletőségi terület hiteles adatai feltalálhatók a tagosítás után készült földkönyvben, amelyhez térkép is készült. Ezt az adatot nem változtathatja meg, sem jogi minőségben a később készült a földhitelekjegyzőkönyv, illetve telekkönyvi betét, sem pedig fekvésében a földadó kataszteri nyilvántartása. Az erdőbirtokossági társulat kötelékébe fel kell venni telekkönyvi és földadókataszteri megjelölés szerint az egész erdőilletőségi területet és hozzávenni a volt úrbéres közösséget megillető mindazokat a területeket, amelyek erdőgazdasági célokat szolgáltak vagy szolgálnak még ma is; ilyenek az erdőkerülő lakóháza, csemetekert, faiskola, faraktár, stb.

A volt úrbéres legelőilletőségű területből csak azt lehet az erdőbirtokossági társulat kötelékébe felvenni amelyet az erdőilletőségű terület gyarapítása vagy határainak a kikerekítése céljából az 1913:X. t.-c. hatályba lépése előtt az 1898:XIX. t.-c. alapján készült erdőbirtokossági ügyviteli szabályzatba már felvettek.

Az 1935:IV. t.-c. hatályba lépése előtt keletkezett csoportbirtokosságok tagjai — mint a közös erdő eszményi arányrészben meghatározott tulajdonosai — akkor is, ha mint közbirtokossági csoportok a nemesi ingatlanok hasznonvétele nézve közösségben volt részes felek jogutódai, akkor is, ha mint a volt úrbéres birtokossági csoportok az úrbéri kapcsolaton alapuló közös ingatlanban részes felek jogutódai, kötelesek erdőbirtokossági társulattá alakulni.

Nem kötelesek erdőbirtokossági társulattá alakulni a közös erdő eszményi arányrészben meghatározott birtokosai, ha családi ingatlanok hasznonvétele nézve közösségben volt részes felek jogutódai.

A T. 239—241. §-ához.

Az erdőrendészeti áthágás jogszabály-sértés, vagyis oly cselekmény vagy mulasztás, ami sérti a törvénynek vagy hatóságnak a rendelkezését. A már kiadott és jogerős vagy fellebbezés alatt lévő véghatározat utólagos intézkedéssel való módosításának niesen helye.

A pénzbírság kiszabásánál hivatkozni kell a T. 240. §-ának megfelelő bekezdésére. A faállomány felújításának határidejét a — naptárszerű megjelölés mellőzésével — a véghatározat jogerőre emelkedésétől számított egy évben, vagy a jogerőre emelkedést követő ültetési időnyben kell megszabni. Ha erdőrendészeti áthágási ügyben olyan személyt ér az elmarasztalás, akinek külföldi állampolgársága nyilvánvalóan megállapítható, vagy az illető állampolgársága iránt kétség támad, a marasztaló véghatározatot a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz és a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatósághoz is fel kell terjeszteni.

A T. 246. §-ához.

Több terhelt elmarasztalása esetén az eljárási költség egyetemlegesen terheli az elmarasztaltakat. Ha egyenlő összegű a pénzbírság, meg kell okolni, miért történt ugyanakkora összegű pénzbírsággal az elmarasztalás.

A T. 294. §. és a R. 278. §-ához.

Ha a telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről szóló 1936:XXVII. t.-c. II. fejezetében a törvény céljaira felhasználható ingatlanok átengedési kötelezettsége alá eső birtok tulajdonosa olyan ingatlanrészekben, amelyek nem esnek az 1935. évi IV. t.-c. negyedik címének, illetve az 1923:XIX. t.-c. hatálya alá, önkéntes erdőtelepítésre az előző engedély megadását kéri, a 180.800/1940. F. M. rendeletben előírt módon kell eljárni. Erre az eljárásra nincs szükség, ha a tulajdonos az üzemrendezési tervvel kapcsolatban olyan ingatlanrészek az erdőhöz való esato-

lását kéri, amelyet erdeje teljesen magába zár, vagy amely az erdő területébe úgy ékelődik be, hogy attól okszerűen el nem választható.

A T. 307. §. és a R. 448. §-ához.

A fahasználati jog megilleti az összes erdőbirtokosokat, azonban az üzemterv, illetve üzemrendezési tervezet jóváhagyása előtt az erdőigazgatóság állapítja meg a fahasználat helyét, mértékét és módját. A fahasználat helyét földadókataszteri birtokívenként kat. helyrajzi számmal kell megjelölni. Ha a kat. hrszám nagyobb terület jelzésére szolgál, úgy célszerű megjelölni, hogy annak északi vagy déli részében végezhető a fahasználat. Az erdőbirtok területi adatait az erdők törzskönyvéből vesszük, ha azonban a törzskönyv régi adatai helyesbítést még nem nyertek, a földadókataszter területi adatait használjuk.

A törvény 39. §-ának 4. pontja alá tartozó 20 kat. holdat meg nem haladó erdőekben a fahasználatot a 103.176/1937. F. M. számú rendelet szabályozza.

Szünetelő használat mellett kezelt erdőben az eddig alkalmazott és a korfokokat eloszlásából megállapítható szünetelési időszaknak megfelelő fahasználatot is engedélyezhet az erdőigazgatóság és pedig a szünetelési időszak végén a szünetelés betudásával, a szünetelési időszak elején, vagy a szünetelés kikötésével. A korfokok eloszlásából úgy állapítjuk meg a szünetelési időszakot, ha a korosztályok idősebb második felébe tartozó területből levonjuk a fiatalabb első felébe tartozó területet és a különbséget elosztjuk az évi esedékes fahasználati területtel.

Ha egy kat. birtokívben több birtokos van, a rendes fahasználat kijelölését bármelyik kérheti, de a fahasználati engedélyt az egész birtokra vonatkoztatva kell megadni. Birtokjutalékon fahasználat ki nem jelölhető, mert annak helye ismeretlen. Az a társbirtokos, aki a rendes fahasználat engedélyezését nem kérte, nem köteles az engedélyezett fahasználat őt megillető részét igénybe venni; ez a körülmény azonban neem akadályozhatja társát az erdő rendes évi fahasználat engedélyezését nem kérte, nem köteles az engedélyezett fahasználat őt megillető részét igénybe venni; ez a körülmény azonban neem akadályozhatja társát az erdő rendes évi fahasznából való, a magánjog szabályai szerint őt megillető hányadrészének az élvezetében.

A T. 310. §-ához.

Az 1923:XIX. t.-c. hatálya alá eső alföldi területek gazdasági fásításának a kihasználása tekintetében a 73.000/1940. F. M. sz. rendelet szerint.

1. nem szükséges a gazdasági fásítások (facsoportok, fasorok, szélfogó pásztlák, tanyafásítások stb.) kihasználásánál az

erdőrendészeti hatóság engedélyének a kikérése a 20 kat. holdat meg nem haladó gazdasági fásításokban gyakorolható fahasználatokhoz (a fasorok átszámításakor 1400 fm. egyszeres fasort 1.0 k. hold gazdasági fásítással vesszünk egyenlőnek) olyan esetekben, amikor a tervezett fahasználat mértéke évenként és birtokonként:

- a) 5 k. hold, vagy ennél kisebb gazdasági fásításoknál 0.5 k. holdat;
- b) 5.0 k. holdnál nagyobb, de 10 k. holdat meg nem haladó gazdasági fásításnál 1.0 k. holdat;
- c) 10 k. holdat meghaladó, de 20 k. holdnál nem nagyobb gazdasági fásításnál 2.0 k. holdat nem lép túl, de csakis abban az esetben, ha a kihasználni kívánt faállomány kora akácánál és nyáránál legalább 15, egyéb lombfánál legalább 30, fenyőnél legalább 50 év.

2. Ha a tulajdonos ezt meghaladó mértékű használatot kíván gyakorolni vagy fiatalabb állományt kíván termelni, az ilyen fahasználatához az I. fokú erdőrendészeti hatóság engedélyét tartozik megszerezni.

3. A kérelem elbírálásakor az erdőre nézve a törvényben megállapított szabályokon kívül a gazdasági fásítások különleges rendeltetését is mérlegelni kell.

4. Amennyiben a kérelmet az 1913:X. t.-c. hatálya alá eső legeltetési társulat terjeszti elő, a kérelem elbírálásakor a m. kir. vármegyei (városi) gazdasági felügyelőséget is meg kell hallgatni.

•

Vermerke zum neuen Forstgesetz und seinem Durchführungserlass
Von Z. Braxatoris.

Seit dem Inkrafttreten des G. A. IV. 1935. fanden wiederholt Rechtsnormen Anwendung, die mehr-minder auch das Forstwesen berühren. Verf. hielt es für angebracht auf diese hinzuweisen um damit ihre Handhabung zu erleichtern.

*

Remarques sur la nouvelle loi forestière et son règlement d'application. Par Z. Braxatoris.

L'Auteur fait connaître le mode d'application des règles juridiques en connexion avec la loi IV de 1935.

•

Notes on the New Forest Law and Its Execution-Instruction. By Z. Braxatoris.

The application of several enactments connected with the Law IV. of 1935. are explained.

Termelési feladatok a visszatért területeken.

Írta: Istvánffy József.

Az elmúlt 22 év alatt az erdélyi és ruszinszkói erdőkben egyaránt rablógazdálkodás folyt. Az utak és vasutak mellett fekvő állományokat úgyszólván mind letarolták. Némelyik területet később beerdősítették, a legelőnek kisajátított részek azonban pusztán maradtak, sőt róluk az ú. n. talajvédelmi, kitermelésre nem engedélyezett pásztaék és foltok faállománya is eítünt a hanyag ellenőrzés következtében. A közlekedési eszközök közlelében fekvő erdők közül általában kevesebb kárt szenvedtek a községi és urbéri erdők, de ezekben is — a román nemzetvédelmi alap vagy templomépítés céljaira — többnyire szintén túlhasználat történt. A magánerdők nagyrésze azonban — alig észlelhető kivétellel — mind áldozatul esett a román uralom alatti konjunktúrának. A helyzetkép majdnem mindenütt az, hogy a völgyek alsó, könnyen hozzáférhető helyein ma kitermelhető korú erdőt alig találunk, ellenben a felső, a nehezen megközelíthető helyeken az erdők még nagyrészt érintetlenül állanak. A fenyő természetesen kivétel, mert azt vízi úton évtizedek óta hozzák le néha a leglehetőlenebb helyekről is. A kitermelhető korú erdők-ből az alsó tájak fafőneme: a tölgy, majdnem teljesen hiányzik. Ugyanez áll a bükkre is ilyen magasságban. A nehezen hozzáférhető helyeken és a fatenyészet felső határán még megvan a bükk, itt azonban a fenyőt dézsmálták meg erősen.

A még lábon álló erdők kihasználása természetesen nagy nehézségbe ütközik, mert feltárásukhoz nagy költséget igénylő szállító berendezések szükségesek. Az ilyen befektetések értéke azonban nem áll arányban az 1935. évi erdőtörvény értelmében engedélyezhető fahasználatokkal. Igaz ugyan, hogy a törvény 28. §-a felhatalmazza a földművelésügyi minisztert egészen rendkívüli esetekben legfeljebb 10 évi hozam egyszerre való kihasználásának az engedélyezésére, de ezt a túlvágást a törvény megszabta időn belül meg kell takarítani. Tehát az első 10 évi vágás fatömegének megfelelő értékű szállító berendezés nem amortizálható, mert a következő években olyan csekély lesz a használat, hogy egy költséges berendezés nem tartható fenn. Tegyük fel pl., hogy valakinek van 4000 kh. ősbükköse a legközelebbi vasúti állomástól 40 km-re, egy völgy felső feltáratlan szakaszán. 80 éves vágásforduló mellett az évi vágás területe 50 kh. lenne, kh-ként 240 m² fatömeget számítva, összesen 12.000 m³, vagyis kb. 850 vasúti kocsirakomány lehozható fatömeeggel. — Még meglévő, jó út mellett is alig gazdaságos a tűzifának ilyen távolságra teherautón való leszállítása, arról

meg szó sem lehet, hogy erre az évi mennyiségre fafeldolgozótelepet is létesítsünk. Ahol azonban teherszállításra alkalmas útát vagy iparvasutat kell építeni — és ez az eset áll fenn a legtöbb-ször —, ott olyan tőkebefektetésre van szükség, amelyet az erdő hozama nem bír ki. Ezen az sem változtat, hogy első évben 50 kh. helyett 500 kh.-at engedélyezhet a földművelésügyi miniszter kitermelésre, mert ezt a következő években meg kell takarítani. Vagyis a további 30 év alatt évi 50 kh. helyett csak évi 33 kh. lenne kitermelhető, tehát olyan kis mennyiség (570 vasuti kocsi), amely mellett egy költséges szállítási berendezés (iparvasut) nem törleszhető, mert ennek még a fenntartási és üzemi költségei is olyan nagyok, hogy ilyen kis mennyiség mellett a termelés nem lehet gazdaságos.

Ilyen körülmények között a kedvezőtlen fekvésű erdők kitermelésével nem is volna érdemes foglalkozni. Viszont az erdő, főképpen az ősbükkös, ha nem használják ki idejében, lassacskán a szél áldozata lesz. Evvel pedig jelentős nemzeti vagyont veszendőbe, amibe még sem lehet belenyugodni.

Mi tehát a teendő, hogy a nemzeti vagyont megmentjük és az erdő termékeit a szükségét szenvedő piacra hozhassuk, de amellett a tartamosságot és a szakszerű kezelést is biztosítsuk? A kihasználás csak akkor nem gazdaságos, ha tervezésünk csupán a kedvezőtlenül fekvő részekre terjed ki. Ha azonban az ugyanabban a fővölgyben fekvő összes erdőkkel számolunk és a szabályos állapot elérését átmenetileg *a tulajdonosokra való tekintet nélkül kívánjuk elérni, a feladat megoldható*. Azoknál az erdők-nél, amelyek a völgy alsó és esetleg középső szakaszán, jól megközelíthető helyeken állottak és ennek következtében az utóbbi 2—3 évtizedben fejsze alá kerültek, jelenleg szünetelő üzemmód van érvényben, mindaddig, amíg kitermelhető korú faállomány fejlődik ki rajtuk. Idő előtti kitermelésük, tehát tulajdonképpen a megközelíthetetlen erdők hozamának a mellőzésével történt és így nem méltánytalan dolog, ha az ezekben szünetelő vágások ideje alatt hozamterületüket a messzefekvő, feltáratlan erdőkben használjuk ki.

Ezt gyakorlatilag a következőképpen képzelem el. Az egy fővölgyre hajló erdők közül kiemelem azokat, amelyeket azelőtt és most is rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelnek, miután ezek valamennyije egy-egy gazdasági egység. A többi, nem üzemertervezett vagy szünetelő üzemmódban kezelt erdőt, tekintet nélkül a tulajdonosra és az egyes erdők egymáshoz viszonyított fekvésére, *egy gazdasági egységbe* foglalom és ennek a szabályos évi hozamát abból az erdőből termelem ki, amelyben eddig — fekvésénél fogva — használatokat nem lehetett gyakorolni. Teszem ezt mindaddig, amíg a többi erdőben is kihasználható korú fa-

állomány fejlődik. Vagyis az előbbi példa alapján, tegyük fel, hogy az említett fővölgyre összesen 19.000 kh. erdő hajlik. Ebből 3000 kh.-on — a tartamosság elvének az érvényesítésével készült üzemterv alapján —, a többi 16.000 kh.-ra vagy nem készült még üzemterv, vagy a túlhasználatok következtében ezen a területen ámenetileg szünetelnek benne a főhasználatok. Ebbe az erdőtestbe esik bele a már példának felhozott 4000 kh. ősbükkös, amelynek eddig — szállítási berendezés hiányában — kitermelési lehetősége nem volt. Mármost ezekre az erdőkre külön-külön és összegezve korosztálytáblázatot állítok össze, amely megmutatja, hogy a szabályos állapottal szemben mi is a tulajdonképpeni helyzet. Tegyük fel, hogy ennek eredményeképpen a következő helyzetképet nyerjük:

1—20 éves	6000 kh.
21—40 „	4000 „
41—60 „	2000 „
100 éven felül.	4000 „
	Összesen: 16000 kh.

Evvel szemben szabályos állapot a következő:

1—20 éves	4000 kh.
21—40 „	4000 „
41—60 „	4000 „
61 és ezen felül.	4000 „
	Összesen: 16000 kh.

A 20 év alatt kihasználható fordulószerű terület a feltételezett 80 éves vágásforduló mellett 4000 kh. lenne, vagyis a példának felhozott ősbükkös egész területe. Ennek a kitermelését 20 év alatt mégsem tartanám megengedhetőnek, mert a fővölgy összes erdeiben a fenti korosztálytáblázat szerint túlhasználat van, amelynek a bőjtje 20 év után jelentkezne, amikor a második fordulószerű területre 4000 kh. helyett csak 2000 kh. esne. Igazságos tehát ebben az esetben az, hogy a 2 idősebb korosztály számtani közepét vegyük a hozamszabályozás alapjául, vagyis az első és második fordulószerű területben egyenként 3000 kh. kerülne kihasználásra. Ilyenformán a példának felhozott 4000 kh. ősbükkösből 3000 kh. 20 év alatt lenne kitermelhető, 1000 kh. pedig a további 20 év alatt. Ez azt jelenti, hogy 20 éven keresztül évi 150 kh. vágással és 2550 vasuti kocsiakománnyal olyan komoly tétel kerülne kihasználás alá, amelyért már érdemes egy költséges szállítóberendezést építeni és melléje egy fafeldolgozó iparteletet létesíteni. Az első 20 év után a berendezés amortizálna és a máso-

dik 20. évre eső mérsékeltebb terjedelmű vágásból kikerülő fa-tömeget csak a fentartási és üzemi költségek terhelnék, de ezen felül még a szomszéd erdők most már kitermelhető mennyisége is táplálná ezt a berendezését.

A felhozott példában a számadatokat kissé eltorzítva vettem fel azért, hogy elgondolásom lényegét minél jobban kidomborítsam, természetesen azonban, hogy minden adott esetet külön kell tanulmányozni és a fenti elvek figyelembevételével mellett elbírálni.

*

Erzeugungsaufgaben in den heimgekehrten Gebieten. Von I. Istvánffy.

In Siebenbürgen wurden vielenorts nur die leicht zugänglichen Wälder genutzt. So entstanden in den Tälern grosse Abtriebsflächen, während die entlegenen Bestände auch heute noch nicht erschlossen sind.

Die Ertragsregelung ist in solchen Waldgebieten äusserst schwierig und könnte nach Ansicht des Verf. nur dann befriedigend gelöst werden, wenn die Betriebspläne für grössere Einheiten und unbeachtet der Besitzer aufgestellt würden.

*

Les problèmes de production sur les territoires recouverts. Par I. Istvánffy.

Dans les régions où seules les forêts accessibles ont été exploitées, il convient d'établir un plan d'exploitation embrassant une superficie étendue sans tenir compte des limites de propriété.

*

Exploitations on Returned Territories. By J. Istvánffy.

In districts, where only the woods easily to be reached were exploited, forest-organisation has to be carried out for larger areas without regard to the owens.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. minisztérium 3.700/1941. M. E. számú rendelete az általános forgalmi adó (adóváltság) és a fényüzési forgalmi adó kulcsainak a felemeléséről, valamint e forgalmi adók jogszabályainak a módosításáról és kiegészítéséről.*

(Kivonat.)

6. §. (1) A jelen rendeletben megállapított adókulcsemeléssel érintett olyan adóköteles áruszállítások vagy munkateljesítések után, amelyek a jelen rendelet életbelépésének napja előtt teljesítettek, azonban az áruszállítás vagy munkateljesítés ellenértéke a jelen rendelet

* Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1941. évi augusztus hó 15-i 185. számában.

életbelépésének napján vagy azután folyik be, s a forgalmi adó fizetésére köteles nem a kiment számlák alapján, hanem bevételei alapján készíti el adóbevallását s fizeti forgalmi adóját, az általános forgalmi adót, forgalmi adóváltásigot vagy fényüzési forgalmi adót az áruszállítás vagy munkateljesítés idejében érvényes kulcsok szerint kell megfizetni, ha a fizetés az ellenérték kézhezvétele legkésőbb 1941. évi október hó 31. napjáig megtörtént. Az 1941. évi november hó 1. napjától kezdve teljesített fizetések után az általános forgalmi adót, forgalmi adóváltásigot vagy fényüzési forgalmi adót az ebben a rendeletben, illetve a jelen rendelet felhatalmazásai alapján kiadott pénzügyminiszteri rendeletben megállapított kulcsok szerint kell megfizetni, tekintet nélkül az áruszállítás vagy munkateljesítés idejére. Ebben az esetben, valamint olyan esetben, amikor a rendelet életbelépése előtt keletkezett áruszállítási vagy munkavállalási kötelezettségnek a rendelet életbelépése után történő teljesítése folytán a teljesítésre kötelezett már magasabb adókulccsal tartozik az általános forgalmi adót, forgalmi adóváltásigot vagy fényüzési forgalmi adót megfizetni, az adókülönbötet — külön kikötés hiányában is — felszámíthatja, és azt a vevő, ill. a megrendelő megtéríteni tartozik.

A m. kir. pénzügyminiszter 116.000/1941. számú rendelete az általános forgalmi adó (adóváltásig) és a fényüzési forgalmi adó kulcsainak a felemeléséről, valamint e forgalmi adók jogszabályainak a módosításáról és kiegészítéséről szóló 3.700/1941. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában.*

(Kivonat.)

I. Az adókulcsok felemelésével kapcsolatos rendelkezések.

1. §. (1) Az általános forgalmi adó, adóváltásig és a fényüzési forgalmi adó kulcsainak 1941. évi augusztus hó 15.-i hatállyal történt felemelése következtében mindazok, akik forgalmi adójukat a kimenő számlák alapján fizetik az 1941. évi augusztus hó 15.-étől kezdve kiállított számláik adóalapul szolgáló végösszege után már a magasabb adókulccsal számítva tartoznak az általános forgalmi adót, adóváltásigot vagy fényüzési forgalmi adót bevallani és megfizetni.

(2) Ha az adóbevallás összeállítására és az adó befizetése a bevételek alapján történik, a 3.700/1941. M. E. számú rendelet 6. §-ában foglaltak szerint kell eljárni. Az adóbevallásban tehát az 1941. évi október hó 31.-éig bezárólag a bevételeket elkülönítve kell bevallani, aszerint, hogy azok 1941. évi augusztus hó 15.-ét megelőzően, vagy ettől kezdve teljesített áruszállítások, munka- vagy szolgálatteljesítések ellenértéke gyanánt folytak-e be. Az 1941. évi november hó 1.-étől kezdve azonban minden adóköteles bevétel után a felemelt adókulcsokkal számítva kell a forgalmi adót befizetni.

(3) Behozatali forgalomban az általános forgalmi adót, adóváltásigot és fényüzési forgalmi adót a felemelt adókulcsok szerint kell beszédni minden esetben, amikor az áru végleges vámkezelése 1941. évi augusztus hó 15.-én vagy ezt követő időpontban történik.

* Megjelent a „Budapesti Közlöny“ 1941. évi augusztus hó 15.-i 185. számában.

XI. Melléklet.

(I. a 105.000/1937. P. M. sz. rendeletet.)

Faipari forgalmi adóváltás alá tartozó áruk.

Vámtarifa száma	Az áru csoport gyűjtőneve	Az adóváltás kulcsa		Jegyzet
		belföldi forgalomban o/o	be- hozatali o/o	
193.	Tűzifa, hasáb-, dorong- és rőzsefa, aprítva, fűrészelve és kötegelve is; fa- és fűrész-hulladék; üres fenyőtoboz	8	15	1. A kitermelés céljából eladott erdő átruházása sem általános forgalmi adó, sem forgalmi adó-váltás alá nem esik. 2. Az adóváltással már terhelt tűzifának fűrészelése, aprítása, kötegelése mind az általános for-galmi adó, mind a forgalmi adó-váltás alól mentes. 3. Celluloze előállításához szük-séges bükkfa és nyárfa pénzügy-igazgatósági engedély alapján forgalmi adóváltásmentesen sze-rezhető be (hozható be vámkül-földről). (L. a 4. fsz. a. jegyz. is.)
194.	Faszén, faszénbrikett	10	15	
195.	Gömbölyeg-fa (épület- és szerfa, szálfá, rönköfa, bá-nyafa, rúdafa) az európai erdőgazdaságban termelt fa-nemekből, ideértve a cel-lulóz-fát is	8	15	Papíros vagy celluloze előállít-ásához szükséges tülevelűfa és nyárfa (hasábfa is) papír- és cel-lulozegyárak részére pénzügy-igazgatósági engedély alapján forgalmi adóváltásmentesen sze-rezhető be (hozható be vámkül-földről). A váltásmentesen beszerzett fa felhasználás nélküli értékesítése esetén 10%-os adó-váltás fizetendő.
196.	Hegyezett karó, gömbölyeg, hasított vagy fűrészelt ál-lapotban	8	15	
197.	Bárdolt, ácsolt v. hasított fa az európai erdőgazda-ságban termelt fanemek-ből; hornyolt és hornyolás nélküli zsindegy és kerítés-oszlop	8	15	
198.	Vasúti talpfa	8	15	Tekintet nélkül arra, hogy a talpfa bükk- v. egyéb fából, fa-ragás vagy fűrészelés útján ké-szült-e.
199.	Kádárfa, ide nem értve az illesztett, gyalult hordó-alkatrészeket	8	15	
200.	Abronsfa	8	15	
201.	Szitakéreg (szitakáva)	8	15	
202.	Előmunkált bognárfa, nyer-sen, faragva, hasítva v. fűrészelve	8	15	

Vámtarifa száma	Az árucsoport gyűjtőneve	Az adóváltás kulcsa		Jegyzet
		be- földi forgalomban ‰	be- hozatali ‰	
203.	Fűrészelt fa az európai erdőgazdaságban termelt fanemekből, az alább külön megnevezett áruk kivételével	15	25	Az adóváltással már terhelt fűrészelt fa gyalulása, ajazása (hornyolása), szádalás (árkoiása), festése, stb. mind az általános forgalmi adó, mind a forgalmi adóváltás alól mentes.
	Parkettdeszkácska lerakva vagy vakpadló nélkül	8	—	
204.	Fakocka (burkolatkocka)	15	25	
205.	Nyers fabot és fanyél	15	25	
206.	Az európai erdőgazdaságban ezidőszerint nem termelt fák	15	25	Mint a 203. tételnél.
217.	Másutt nem említett növényi anyagok kefekötésre v. seprőkészítésre	—	25	
218.	Fonóvessző	—	25	
219.	Szalma és nád	—	25	
220.	Mindennemű háncs és másféle, másutt nem említett növényi anyag fonási és kosárkötési célokra	—	25	
221.	Meggyfa, nyersen, továbbá botgyártásra előkészítve (mosva, főzve, hajlítva), valamint pipaszárkészítésre vágott meggyfa, fűrés nélkül	15	25	
226-ból.	Másutt nem említett növényi eredetű nyersanyagok és ezek hulladéka	—	25	
	Nyerstapló; fenyőgaly; növénygyűjtemények	—	5	
	Fűrészpor, faliszt, fűrészporbrikett, stb.	5	10	
401/b-ből.	Mesterséges tűzalágyítók	15	25	A vt. e sz. alá tartozó gyufa a 39.800/1928. sz. püm. r. hatálya alá tartozik.
468.	Csomagoló- és más faforgács (68.720/1940. sz. püm. r.)	5	20	
	Szögletes gyufaszálka	8	20	
469.	Faszeg és fadrót	8	20	
470.	Ládák és ládarészek tülevelű fából (68.720/1940. sz. püm. r.)	5	20	
471.	Ács munkák, faházak, barakkok és effélék, szétszedett állapotban is	8	20	
472.	Parkettablák összeenyvezve	8	20	

Vámtarifa száma	Az árucsoport gyűjtőneve	Az adóvártás- kulcsa	
		bel- forgalomban o/o	be- hozatali o/o
473.	Épületasztalosmunkák, vagyis az épületeken felhasználható, illetőleg azokba beépíthető mindenféle famunkák, valamint ezeknek ilyeneként megmunkált részei, vasalással is	8	20
474.	Hordók, kádak és más kádármunkák, abronccsal v. anélkül, valamint ezek részei (33.670/1940. sz. püm. r.)	5	20
475.	Háztartási, gazdasági és ipari eszközök és szerszámok fából, továbbá másutt nem említett esztergályozott faárúk, más anyagokkal kapcsolatban is az alább megnevezettek kivételével	8	20
	Kévekötfácska (68.720/1940. sz. püm. r.)	5	20
476.	Szekér- és kocsialkatrészek fából	8	20
477.	Légcsavarok fából motoros járóművek számára	8	20
478.	Sportcikkék és tornaszerek fából (155.577/1938. sz. püm. r.)	8	20
479.	Furnírok (borítólemezek), az alább külön megnevezettek kivételével	20	30
	Többrétegű furnírlapokból keresztirányban egymásra ragasztott lapok, továbbá a panellap	10	30
481.	Falécek, bútorok, keretek, stb. számára	8	20
489.	Másutt nem említett faárúk, az alább külön megnevezett áruk kivételével	8	20
	Gőzölt, hasított, lombos fából, továbbá többrétegű furnírlapokból és pánellapból készült, árucsomagolás céljára szolgáló kész ládák és kész hengeralakú dobozok	5	20

A m. kir. földművelésügyi miniszter 52.951/1941. F. M. sz. rendelete a visszafoglalt délvidéki területen az erdészeti igazgatás szervezete tárgyában.

Az erdőkről és természetvédelemről szóló 1935:IV. t-c. 234. §-ának első bekezdésében és 235. §-ának harmadik bekezdésében, valamint a visszafoglalt délvidéki terület közigazgatásáról szóló 5.440/1941. M. E. számú rendelet 26. §-ának (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem.

Erdőigazgatóságok.

1. §. Baranya vármegyének visszafoglalt területrésze a kaposvári m. kir. erdőigazgatósághoz;

Bács-Bodrog vármegyének visszafoglalt területrésze a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz;

Csongrád vármegyének visszafoglalt területrésze a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz;

Vas vármegyének visszafoglalt területrésze a szombathelyi m. kir. erdőigazgatósághoz;

Zala vármegyének visszafoglalt területrésze a szombathelyi m. kir. erdőigazgatósághoz;

Szabadka, Ujvidék és Zombor törvényhatósági jogú város a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz tartozik.

Erdőfelügyelőségek.

2. §. (1) Újvidék székhellyel m. kir. erdőfelügyelőség állítatik fel, amely a szegedi m. kir. erdőigazgatóság fennhatósága alatt működik.

(2) Baranya vármegyének visszafoglalt területrésze a pécsi m. kir. erdőfelügyelőséghez;

Bács-Bodrog vármegyének visszafoglalt területrésze az újvidéki m. kir. erdőfelügyelőséghez;

Csongrád vármegyének visszafoglalt területrésze a szegedi m. kir. erdőfelügyelőséghez;

Vas vármegyének visszafoglalt területrésze a szombathelyi m. kir. erdőfelügyelőséghez;

Zala vármegyének visszafoglalt területrésze a zalaegerszegi m. kir. erdőfelügyelőséghez;

Szabadka, Újvidék és Zombor törvényhatósági jogú város az újvidéki m. kir. erdőfelügyelőséghez tartozik.

(3) Bács-Bodrog vármegyének a (2) bekezdésben említett terület-részen felüli egész területe, valamint Baja törvényhatósági jogú város az újvidéki m. kir. erdőfelügyelőséghez tartozik.

Erdőhivatalok.

3. §. A visszafoglalt délvidéki területen az állami erdőgazdaságok kezelésére Apatin, Bezdán, Doroszló és Palánka székhellyel m. kir. erdőhivatalok állítatnak fel. Ezek az erdőhivatalok a szegedi m. kir. erdőigazgatóság fennhatósága alá tartoznak.

4. §. A jelen rendelet az 1941. évi augusztus hó 16. napján lép hatályba; hatálybalépésével az 53.300/1935. F. M. sz. (Rendeletek Tára 1935. évf. 368. oldal), 80.400/1937. F. M. sz. (Rendeletek Tára 1937. évf. 116. oldal), 125.661/1938. F. M. sz. (Rendeletek Tára 1939. évf. 118. oldal), 112.891/1939. F. M. számú (Rendeletek Tára 1939. évf. 1.476. oldal) és 135.920/1940. F. M. számú (Budapesti Közlöny 1940. évf. 272. szám) rendeleteknek a jelen rendelettel ellentétes rendelkezései hatályukat veszítik.

Budapest, 1941. évi augusztus hó 13-án.

Báró Bánffy Dániel s. k.,
m. kir. földművelésügyi miniszter.

IRODALOM

Lesenyi Ferenc: Erdészeti szakművelődésünk és felsőbb erdészeti szakoktatásunk történelmi szerepe. (Kiadja a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának Könyvkiadó Alapja, Sopron, 1940.)

A „Bányászati, kohászati és erdészeti felsőoktatásunk története” címen megindított tanulmányorozatnak 5. füzeteként jelent meg az értékes munka: azoknak az előfeltételeknek az ismertetése, amelyek nyomán erdészeti kultúránk a gyakorlati tapasztalatok kezdetleges formáiból elérkezett a rendszeres felsőfokú oktatáshoz.

Az őstermelés tulajdonképpen csak a francia forradalom utáni időkben kezdett okszerű emberi tevékenységgé válni. A korábbi századok szellemi élete annyira a bölcsélet, a hit- és jogtudomány uralma alatt állott, hogy a gazdasági és műszaki fejlődés alapjait szolgáló természettudományi megismerésekhez csak a XVIII. század végén bekövetkezett nagy szellemi átalakulás során juthatott el az emberiség.

Ennek tulajdonítható, hogy hazánkban is századokon át egészen alárendelt szerepet töltött be az erdészet. A középkorban úzótt kezdetleges használatok — amelyeket még távolról sem lehet erdőgazdálkodásnak nevezni — csak a mohácsi vész utáni időkben nyerneek valamennyire határozottabb irányt, amikor bányaművelés és kohászat egyre nagyobb mértékű faszükségletének a fedezéséről kellett gondoskodni.

Miksa császár híres erdőrendtartása az első szilárdabb alkotású korlátozás, amely az erdőfenntartás szellemében fogant, gátat vetett a további szabad erdőpusztításnak és a későbbi törvényes intézkedésekhez is alapul szolgált.

Az erdők értékét akkor még tisztán az udvar *pénzügyi* politikája (a kamerális gazdálkodás elve) szabta meg, fenntartásukra a bányászat érdekében volt szükség, szakunk fejlődése tehát csak ezen a vonalon indulhatott el. A török hódoltság alól felszabaduló Délvidéken azonban *honzvédelmi* célokból is sok fára volt szükség; ez a körülmény vezetett az első mesterséges erdőültetésekhöz és lényegesen emelte az erdészet jelentőségét.

A szerző két fejezetet szentel az összefüggések megvilágításának és hiánytalanul megérteti velünk, miért tartott viszonylag olyan soká, amíg az erdészet a számára kiutalt alárendelt szerepkörből kiléphetett. A városok, közbirtokosságok és uradalmak régebbi erdővédelmi és erdőhasználati rendszabályai ugyanis, mint elszigetelt törekvések, természetszerűen nem hozhattak egyetemes érvényű eredményeket.

Az erdészeti szaktudomány kialakulásának az első jeleivel a XVIII. század második felében találkozunk. Pest város főjegyzőjének, *Skopek Ferencnek* 1755-ben a kancelláriához felterjesztett erdőültetési javaslata, *Gregori János*, *Tessedik Sámuel*, *Vedres István* és *Witsch Rudolf* munkássága sokban hozzájárult ahhoz, hogy eljuthattunk az erdészettudomány rendszeres műveléséhez, amely Mária Terézia 1770-ben kelt rendelete alapján vette kezdetét az akadémiai rangra emelt selmeci bányászati tanintézetben. Am közel 40 évig tartott, amíg az erdészeti felsőoktatás kiharcolta az őt jogosan megillető önállóságot. Ez alatt az idő alatt fejlődése nem volt zavartalan, sőt *Wiesner* liptóújvári iskola-tervével majdnem helytelen útra terelődött. Mert minden tervezet megítélésénél elsősorban *politikai* szempontok érvényesültek és a bécsi udvari kamara tőle telhetően azon volt, hogy a saját hatásköre alatt tartsa meg a magyarság szempontjából fontos gazdasági intézményeket.

Lesenyi könyve a selmeci bányászati akadémián létesített erdészeti intézet megnyitásával (1809 február 12) zárul; a következő korszakot a tanulmányosorozat 6 füzeté fogja tárgyalni.

A szerző felbecsülhetetlen szolgálatot végzett szakunk gazdaságtörténeti hátterének a teljes felderítésével. Az óriási okiratanyag gondos áttanulmányozása és rendszerbe foglalása már maga is elismerésméltó teljesítmény, a következtetések helyes levonása pedig az éles kritikai érzék bizonyossága.

Az 78 oldalra terjedő füzet nem könnyű olvasmány, de mindvégig lebilincselően érdekes; illő, hogy a magyar erdőmérnöki kar minden tagja megismerje.

M.

Lászlóffy Woldemár dr.: Magyarország ivóvízellátása. (A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet kiadása, Budapest, 1940.)

„Magyarország lakosainak kereken 80%-a kútvizet iszik és hivatalos megállapítás szerint az ástott kutak $\frac{3}{4}$ részének a vize ártalmas az egészségre.“

A bevezetésnek ez az egyetlen mondata — úgy hisszük — elegendő ahhoz, hogy minden további magyarázat nélkül is megértsük, miért volt szükség az Országos Ivóvízellátási Nagygyűlés összehívására és miért kellene minél sürgősebben a szakemberek egyhangú álláspontjának érvényt szerezni: egyetlen összefogó szerv kezébe adni az ivóvízellátásnak a közigazgatás rendjében *négyfelé* szétszórt ügyét.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet — mint már annyiszor a multban — most is igen jelentős szolgálatot tett a köznek, amikor magára vállalta az Ivóvízellátási Nagygyűlés teljes tárgyalási anyagának a kiadását, mert ezzel hozzáférhetővé tette a felvetett gondolatok és elhangzott bírálatok teljességét a legszélesebbkörű nyilvánosság számára is.

Az összeállítás munkáját *Lászlóffy Woldemár dr.* vállalta és feladatának mindenben a legteljesebb sikerrel felelt meg. A 300 oldalra terjedő, gyönyörű kiállítású kötet, amelyhez *Papp Ferenc*, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, valamint az Országos Ivóvízellátási Nagygyűlés volt elnöke írt megszívlelendő előszót, négy részre tagolódik.

Az elsőben *Lászlóffy Woldemár dr.* ismerteti részletesen a nagygyűlés előzményeit, lefolyását és az előadásokkal kapcsolatban elhangzott felszólalásokat. Ezek között — örömmel állapíthatjuk meg — a magyar erdőmérnöki kar is helyet biztosított magának *Ijjász Ervin dr.* m. kir. főerdőmérnöknek „A fatenyészet jelentősége az ivóvízgazdálkodásban“ című rövid, de kitűnően összefogott eszmemfuttatásával.

A II., III. és IV. rész a nagygyűlésen elhangzott előadások szövegét tartalmazza. Oszintén sajnáljuk, hogy lapunk korlátolt terjedelme bővebb ismertetésre nem ad módot, szükségesnek tartjuk azonban, hogy a kérdés fontosságára felhívjuk az érdeklődők és illetékesek figyelmét. Ezt pedig — meggyőződésünk szerint — már a kitűnő előadók nevének, illetőleg tárgyuk címének a felsorolása is biztosítja.

A II. rész „Magyarország ivóvízellátása“ főcímmel a következő előadásokat tartalmazza: *Bornemissza Géza*: „A hazai ivóvízellátás jelenlegi helyzete“, *Papp Remig*: „A magyarországi ivóvízellátás adatai“, *Lászlóffy Woldemár dr.*: „Községeink és városaink vízellátása“, *Trummer Árpád*: „A kultúrmérnöki szolgálat és az ivóvízellátás“, *Makó Kléger Sándor*: „A M. Kir. Iparügyi Minisztérium munkálatai a hazai ivóvízellátás fejlesztése terén“, *Tomcsik József* és *Jendrassik Aladár*: „Az Országos Közegészségügyi Intézet munkássága az ivóvízellátás terén“.

A III. résznek „Az ivóvíz megszerzése és szétosztása“ a címe, ebben a következő előadásokat találjuk: *Vendl Aladár dr.*: „Földtan és ivóvízellátás“, *Mazalán Pál*: „A mélyfúrású ivóvízkutak helyes létesítési módja és az ezzel kapcsolatos teendők“, *Schmidt Eligius Róbert dr.*: „A magyarországi ártézi kutakról, a körülöttük kialakult visszáságokról és megszüntetésük módjairól“, *Jendrassik Aladár*: „Az ivóvíz vizsgálata“, *Molnár Dénes*: „Az ivóvíz tisztítása“, *Farkas Imre*: „A vízszükséglet megállapítása“, *Vojcsik Lipót*: „A víz szétosztása“, *Andor Károly*: „A vízművek igazgatása“.

A IV. fejezet „Ivóvízellátásunk fejlesztése“ jegyében az alábbi előadásokról számol be. *Papp Remig*: „Az ivóvízellátás országos munka-

terve és pénzügyi keretei“, *Becsey Antal*: „Az ivóvízellátással kapcsolatos közigazgatási eljárások“, *Farkass Sándor*: „Közüzem vagy magánvállalat?“, *Vojcsik Lipót*: „Budapest környékének ivóvízellátása“, *Holló István*: „Néhány külföldi állam vízellátási tevékenysége“, *Németh Endre*: „Olaszország ivóvízellátó ellátása“.

A kötethez egy függelék is tartozik, amely *Vojcsik Lipót*, illetőleg *Kálmán Károly* összeállításában „Az ivóvízellátás-tervezet fontosabb segédkönyveiről“, illetőleg „Az ivóvízellátás magyarországi irodalmáról ad kitűnő áttekintést.

A M. Kir. Országos Öntözésügyi Hivatal 1940. évi jelentése.
(Budapest, 1941.)

Az 54 képpel, 69 ábrával és 23 táblázattal kísért 160 oldalas beszámoló újabb beszédes tanúbizonysága annak a hatalmas munkának, amely alföldi gazdálkodásunknak a szeszélyes időjárástól való függetlenítése érdekében folyik.

A kötethez írt előszóban *Kállay Miklós*, az Öntözésügyi Hivatal elnöke a múlt és ez évi árvizek tanulságai alapján különösen a *belvizek rendezésének* a fontosságát hangsúlyozza.

A bevezető (I) rész nyíltan feltárja, hogy az 1940. évre készített tervezetnek a mostoha időjárás és a rendkívüli viszonyok következtében csak egy része volt megvalósítható és ehhez is az előző évekhez képest több munkára volt szükség.

A II. rész az előmunkálatokat ismerteti, amelyek a hegyvidéki tárolás kérdésének a folytatólagos tanulmányozását, a tiszai nagy öntözőrendszer alapelveit ölelték fel, de kiterjedtek természetesen különböző anyagvizsgálatokra, kísérletekre és megfigyelésekre is.

A III. fejezet a békésszentandrás vízlépcső, a Hortobágy—Berettyó főcsatorna hajózhatóvá-tételére vonatkozó, végül a tiszafüredi, hódmezővásárhelyi és tiszai nagy öntözőrendszer tervezési munkáit foglalja össze.

A IV. rész az építőmunkálatokat, az V. az 1940. évi rendkívüli árvíz- és belvízviszonyokat ismerteti, míg a VI. fejezet a kisajátítás kérdésével foglalkozik.

Érdekes rész a VII., amely a tiszafüredi öntözőrendszer üzemével és főmunkáival ismerteti meg bennünket.

A VIII. fejezet az öntözéses gazdálkodás elterjedését előmozdító tevékenységet népszerűsíti kitűnő formában, míg az utolsó 3 rész az Öntözési Alap költségvetését és a hivatal személyzeti ügyeit tárgyalja.

A mindvégig szigorú szakszerűséggel megírt jelentés nemcsak érdekes, hanem helyenként élvezetes olvasmány; tárgyának nagyvonalúsága és a jobb magyar sorsért folytatott bátor küzdelem meggyőző szavú leírása teszik azzá.

Miele: Die Akazie. (Berlin, 1941.)

A német Birodalmi Termelői Rend („*Reichsnährstand*“) kiadásában megjelent 12 oldalas kis füzetet azért tartjuk említésreméltónak, mert beszédes biznysága annak, mennyire megnövekedett Németországban is a nálunk közszeretben álló, kitűnő akác gazdasági jelentősége. A szerző a falusi kisbirtokos osztály számára írta — nyilván népszerűsítési céllal — az egyébként elég ügyes ismertetőt, amelynél azonban joggal kifogásolhatjuk, hogy figyelmen kívül hagyta *Vadas Jenő* klasszikus munkáját.

Csernő Aladár dr.: Fakereskedők útmutatója. (A „Magyar Fapiac“ kiadása, Budapest, 1941.)

Kétségtelen, hogy a fakereskedői pálya ma a legkedveltebbek közé tartozik és még mindig növekszik azoknak a száma, akik boldogulásukat ebben a szakmában keresik.

Kívánatos, hogy az új keresztény fakereskedő nemzedék mielőbb erős tartóoszlopává váljon közgazdaságunknak. Ennek pedig egyik legfontosabb előfeltétele, hogy mesterségének minden csínját-bínját hiánytalanul ismerje, biztosan mozogjon és ténykedéseiben gazdasági, jogi és üzleti szempontból egyaránt kifogástalan legyen.

Ezért jelent nagy segítséget az kezdők számára *Csernő Aladár dr.* 172 oldalas munkája, mert a szerző mint a Magyar Fatermelők, Faiparosok és Fakereskedők Országos Egyesületének a főtitkára, hivatásánál fogva is a legjobban kiismeri magát a rendeletek és előírások egyre bonyolultabbá váló útvesztőjében s így a vezérfonal, amit a rászorulóknak kezebe ad, feltétlenül megbízható.

Könyve 10 fejezetre oszlik. Az első a fakereskedés megkezdéséhez szükséges tudnivalókat (a nagykereskedői iparjogositványok korlátozása, telepengedély, cégbejegyzés, könyvvezetési kötelezettség), a 2. az illetékeket, a 3. a zsidótörvénnyel kapcsolatos intézkedéseket tartalmazza.

A további fejezetekben részletesen kitér a katonai szolgálatra, a szociális intézkedésekre, a társadalmi biztosításra és az anyag-gazdálkodás jelenlegi hivatalos irányelveire. A szállítási tájékoztató, az adókról szóló felvilágosítás és az árkérdéshez adott magyarázatok hasznosan egészítik ki az igazán gyakorlati célt szolgáló összeállítást; ezért melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. Ára 6 P, megrendelhető a „Magyar Fapiac“ kiadóhivatalánál (Budapest, V., Nádor-utca 26.).

Wagner Márton: Tüzelőanyagkereskedők címűtára. (A „Magyar Fapiac“ kiadása, Budapest, 1941. Ára 3.50 P.)

Az 54 oldalas füzet a tűzifakereskedelem szabályozása tárgyában kiadott 83.000/1940. K. K. M., illetőleg a szénkereskedelmet szabályozó 200.200/1941. K. M. sz. rendelet teljes szövegét és a tűzifanagykereskedők körzeti beosztását, valamint a Budapesten és a vidéken kijelölt tűzifa és szénnagykereskedők teljes névsorát közli a f. év július hó 1-i állapot szerint és így a szakmai érintkezést lényegesen megkönnyíti.

Köves Gábor Zoltán: Angóranyúl tenyésztése, takarmányozása és az angóragyapjú feldolgozása. (A szerző kiadása, Budapest (II., Csévi-u. 7.), 1941. Ára 3 P.)

A magyarországi „angórások“ száma egyre növekszik és megállapítható, hogy különösen az erdészeti alkalmazottak — tiszték és altiszték egyaránt — foglalkoznak nagy előszeretettel az angóranyúl-tenyésztéssel.

Ezért tartjuk szükségesnek, hogy felhívjuk olvasóink figyelmét Köves igen ügyesen összeállított kis munkájára, amelyet a szerző „szerény útmutató“-nak szánt a kezdők részére. Mégis benne van minden, még pedig igen jól, ami a meginduláshoz szükséges. Ezek: a tenyészanyag kiválasztása, a nevelés, szaporítás, takarmányozás, törzskönyvezés, a gyakrabban előforduló betegségek, továbbá: a gyapjú ápolása, szedése, előkészítése, fonása, mosása és szárítása.

Az 54 oldalas, számos fényképpel és ábrával is kézzelfoghatóbbá tett vezérfonalnak tehát a hasonlótárgyú munkákkal szemben egyik

nagy előnye, hogy az angóranyúltenyésztés minden részletét felöleli és ezzel valóban hasznos segítségére van a tenyésztőnek.

Külön meg kell dicséernünk a szerzőt, hogy mindvégig a gyakorlat követelményeit tartja szem előtt és azért is, hogy mondanivalóját világos, tiszta magyar nyelven közli.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (LXXV. kötet, 1941.)

31—32. sz. — *Nyul Gy. dr.*: Kenőolajok lispei ásványolajból. — *Lengyel B. dr.*: A cellulóze és vegyipari jelentősége. — *Ifj. Madarász A.*: Aralakulás és árszabályozás.

33—34. sz. — *Szabó D.*: Vidéki városaink közforgalmi közlekedése. — *vitéz ifj. Bánó L.*: A mi belvárosi erődünk.

Értekezések és beszámolók: — *Futaky Z.*: A birtokrendezés közgazdasági feladatai és következményei. — *Muzsnai J. dr.*: A birtokrendezés közgazdasági feladatai és következményei. — *Pétery I.*: Ipari tervgazdálkodás.

35—36. sz. — *Ecsödi T.*: Dr. Bresztovszky Béla †. — *Paulheim F.*: Lakáskérdés Magyarországon.

A Műszaki Világ. (V. évf. 1941.)

17. sz. — *Varga J. dr.*: Az energiatermelés új problémái. — —: Vasútépítések Erdélyben.

18. sz. — *Árvay J. dr.*: A hajdusági öntöző-főcsatorna problémája.

A Vadászkutya. (11. évf. 1941.)

8. sz. — *Vértessy I.*: Vizslaversenyek. — *Forti J. dr.*: A kutya életének időtartama. — *Kökény G.*: „Csaba“ vizslatelep. — *Csizmadia Gy.*: Miként tanítottam Rigót dermedtre csaholni? — *Félix E.*: Alapfeltételek fokozatos fejlesztése.

Az Időjárás. (XLV. évf. 1941.)

5—6. sz. — *Kéri M. dr.*: Szárazsági számok Magyarországról. — *Bacsó N.*: Az 1940. év rendkívüli időjárása a Nagyalföldön. — *Bacsó N.*: Magyarország időjárása 1941 április és május havában.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXIV. évf. 1941.)

16. sz. — *Huszthy M.*: Egységes módszerek a szorzat, négyzet, hányados és négyzetgyök egész jegyei számának megállapítására. — *Szádeczky-Kardoss E. dr.*: A nagyalföldi artézi vizek főtípusai és azok szintjelző értéke.

17. sz. — *Dzsida J.*: A Salgótarjáni Kőszénbánya R.-t. salgótarjáni üzemeinek balesetei 1940-ben.

Gazdatisztek Lapja. (XLV. évf. 1941.)

9. sz. — *Pörnczei J.*: Községi ispánok. — *Götz F.*: Szövetkezeti nagygazdaság. — *Faber Gy.*: Fekete István írás-művészete. — *Landesz J.*: A földreformtól a telepítésig.

Halászat. (XLII. évf. 1941.)

8. sz. — —: Dr. *Maucha Rezső*, kísérletügyi főigazgató. — *Maucha R. dr.*: Kúzdalem a vöröskóráság (hasvízkór) ellen. — *Maucha R. dr.*: A vízi élettér biológiai egyensúlya. (6. közl.) — *Kontur Gy.*: Nemes tenyészponty kihelyezése a Duna és Tisza mentén.

Kémikusok Lapja. (11. évf. 1941.)

9. sz. — *Schay G. dr.*: Gázexplóziók elmélete. — *Lintner A. dr.*: Mercerizálás. — *Selényi P. dr.*: Ipari és mezőgazdasági termékek minősítése színmérések alapján.

Kertészeti Szemle. (XIII. évf. 1941.)

9. sz. — *Dobos L.*: Kő a kertben. — *Szailer L.*: Szőlő eltevése télire Budaörsön.

Köztelek. (LI. évf. 1941.)

32. sz. — *G. Gy.*: Gazdaságos műtrágyahasználat. — *Grábner E.*: A rozs közé vetett szőszös- vagy pannonbűkköny magtermesztés gyakorlati értéke. — *Zajtay A. dr.*: A köles takarmányozási jelentősége. — *Kund E.*: A sáncolás technikája.

33. sz. — *W. I.*: A gazdasági akadémiák jövője. — *Dg.*: Mezőgazdasági tanulmányi ösztöndíjak. — *r. — ö.*: A legkisebb mezőgazdasági munkabérek hatása a gazdasági üzemekre. — *Th.*: Munkásvándorlások. — *Prettenhoffer I. és Somorjai F. dr.*: Ötéves kísérletek a kotutalajú Kolontó hasznosítására. — *Grábner E.*: Az őszi búza és a rozs vetőmagcsökkentésének kérdése. — *E. Dorner B.*: Egy természetes zöldmezősítés csodálnivaló esete. — *D. F.*: Gyümölcsfák a védőtöltéseken. — *Manninger R. dr.*: Új, fertőző sertésbetegség.

34. sz. — *Kadocsa Gy. dr.*: Védekezés a repce kártevői ellen. — *Zajtay A. dr.*: A pohánka felhasználása takarmányul.

35. sz. — *r. — ö.*: A termésátlagok növelése. — *Wellmann O. dr.*: A szarvasmarhatenyésztés fejlesztésének eszközei.

36. sz. — *W. B.*: Mezőgazdasági helyzetkép a Magyar Gazdaságkutató Intézet legújabb jelentéséből. — *Kreybig L. dr.*: A műtrágyázással kapcsolatos kérdések és irányelvek. — *Rónay E.*: Máktermesztésünk veszedelme.

Magyar Fapiac. (III. évf. 1941.)

32. sz. — *Földváry L. dr.*: Fastatisztikánk hibái.

33. sz. — *Zsombory I.*: Magyarország faellátása a rendeletek tükrében.

34. sz. — *Vitéz Simonkay Gy.*: Nem pazarolhatjuk a fát. — *Tolvaly R.*: Fontosak a tiszai fűrészek.

35. sz. — *Tóth Z.*: Az erdélyi fakérdésekről.

36. sz. — *Gászner A.*: A tiszai fűrészüzemek helyzete.

Magyar Méh. (62. évf. 1941.)

9. sz. — *Reibel M.*: Válasz a „Méhészszövetség“-et védő ismeretlen cikkírónak!

Magyar Vadászujság. (XLI. évf. 1941.)

23. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: Az új vadászévad küszöbén. — *Nagy J. dr.*: A Nagy lilik lúd első fészkelése hazánkban.

24. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: A német vadászat kézikönyvéről. — *Dummel N.*: Lelőési bérletek. — *Lajtaváry L.*: Néhány eredetiség. — *Berényi V.*: Az állatok haszna és kára. — *Diczendy P.*: A tagosítás és a vadászat. — *Péchy-Horváth R.*: Elszaporodtak az ezüstrókák a Bükk-hegységben. — *Allányi Gy.*: A pézsmapocok elterjedéséhez.

Mezőgazdasági Közlöny. (XIV. évf. 1941.)

8. sz. — *Hetzel H. dr.*: A tehének meddősége. — *Neubauer M.*: Inulintartalmú növények ipari jelentősége. — *Ho.*: Dunántúli kisgazdaságok jövedelmezősége. — *ó.*: Az új vasúti díjtételek.

Nimród Vadászlap. (II. évf. 1941.)

23. sz. — *Beretzky P. dr.*: Árvizes madarászás-bogarászás. — *Veress G.*: A dámszarvas. (4. közl.)

24. sz. — *Veress G.*: Az 1941—42. vadászévad ígérete. — *Mader-spach V.*: Vadászat és képzőművészet. — *Varga E. dr.*: Ballisztika és vadászat. — *Kittenberger K.*: Látogatás a „hévízi” kenneiben.

25. sz. — *Sólyom*: Súlyos gondok. — *Gömöri*: Időszerű kérdések.

Technika. (22. évf. 1941.)

7. sz. — *v. Bokor R. dr.*: Fából készült műanyagok. — *Kazinczy G. dr.*: Az I vasgerendák jobb kihasználása. — *Fialovits B.*: A M. Á. V. gőzmozdonyainak történeti fejlődése. III. — *Sályi I. dr.*: Eljárás többtömegű rendszerek önlengésszámainak grafikus meghatározására. — *Baskai E. dr.*: A valódi freskó. — *Kuti F.*: A motorok kopogása.

Természettudományi Közlöny. (73. kötet, 1941.)

8. sz. — *Rapaics R.*: A vitaminok növényélettani szerepe. — *Tavaszy F.*: Tervszerű energiagazdálkodást. — *Szilády Z.*: A turulprobléma. — *Grósz E.*: A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének száz éve. — *Nyárády E. Gy.*: A Radnai-havasok tavasza és az ott lakó emberek hegyekre utaltsága. — *Fári L.* és *Vermes M.*: Kisszemcsés előhívás. — *Palóczy E.*: A 325 éves ejtőernyő és magyar feltalálója. — *Nagy J.*: Kovács János, az első magyar természetkutató utazó Afrikában. — *Kieselbach Gy.*: Az aszalt füge és mazsola készítése, kalórikus tápértéke, ásványanyag- és vitamintartalma. — *Király S. dr.*: A csipkebogyó jelentősége a népi táplálkozásban. — *Z. Fr. dr.*: A tüdőrák okozójáról. — *A. L. dr.*: Benzinkészletek párolgási vesztesége nagy melegben. — *Berkes Z. dr.*: Van-e különbség a napsütötte és az árnyékos levegő hőmérséklete között? — *Kendi Finály I. dr.*: A színek látásának fotokémiai magyarázata. — *Erdey-Gruz T. dr.*: Hogy készül a tükör?

Vadászat. — Halászat. (LX. évf. 1941.)

15. sz. — *Fenczik J. dr.*: A vadkacsafajaink meghatározása. — *E. Dörner B.*: A gyöngytyúk történelmi adatai.

16. sz. — *A. Balogh A.*: Mégis csak jó dolog szaklapot olvasni. — *v. Nagy I.*: A pézsmapocok.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1941. 63/64—69/70. sz.

Gläser: A favágás üzemének az újjászervezése. (Die Neugestaltung des Hauungsbetriebs.) 497—500. old.

A munkaerővel való takarékoskodás a fatermelésnél is nagyobb mértékű gépesítést követel, a szerfakihozatal emelése céljából pedig gondosabb választékolásra van szükség.

Ezért a szerző azt ajánlja, hogy a jövőben a szerfának alkalmas törzseket ne a döntés helyén darabolják el és készítsék fel különböző választékokká, mert ennek a munkának egy megfelelő telepen való

központosításával — ahol különlegesen gyakorlott szakemberek dolgoznak — a szerfaszálalék és — a gépi erő szolgáltatbaállításával — a termelvény minősége is emelhető.

Kétségtelen, hogy a frissdöntésű hosszú szálfáknak a kifuvározása nagyobb körültekintést és megfelelő úthálózatot igényel, de ezzel szemben az anyagnak az erdőből való gyors eltávolítása erdőművelési és erdővédelmi szempontból igen számottevő előnyöket jelent, amelyek a több- és jobbtermelés szempontjai mellett is súlyosan esnek a latba.

Leischner: Hogyan számítsuk ki az erdő értékét? (Wie sollen wir Waldwerte rechnen?) 509—512. old.

A fa egyre emelkedő közgazdasági jelentősége az erdőértékelésnél mindenre kiterjedő gondosságot kíván. A műveletnél tehát a következő sorrend szerinti részletmunkákat kell elvégezni. 1. Az állományok felvétele fafaj, kor, termőhely, sűrűség, minőség és kiszállítási lehetőségek szerint. 2. A véghasználat valószínű eredményének a megállapítása a régebbi adatokból vagy fatömegtáblákból. 3. A talaj értékelése a környező mezőgazdasági földek árának az alapulvételével. 4. A kezelési költségek kiszámítása több év átlagából és a jövőbeli gazdálkodás kívánalmaira való tekintettel. 5. Az értéknövekedés százalékosan a kiszámítása. 6. Az állományok értékének az előbbieken alapján és az erdőértékszámítás képleteivel való megállapítása.

Kirwald: Az erdőrendezés a Szudétaföldön. (Die Fortseinrichtung im Sudetenland.) 521—524. és 533—536. old.

A Szudétavidéknek már a középkorban kiemelkedő erdőgazdasági jelentősége volt és a termelés tartamosságát a XIV. századtól kezdve császári rendelkezések, később pedig törvényhozási intézkedések biztosították.

A szerző egy rövid történeti visszapillantás után sorra veszi azokat a körülményeket, amelyek az erdőrendezés szudétaföldi gyakorlatának a fejlődését lényegesen befolyásolták. Ezek legelőseje a tulajdonjog szerinti megosztás, mert nemcsak a kincstári, hanem a nagykiterjedésű hitbizományi erdőkben is parancsoló szükség volt a rendszeres erdőgazdálkodás bevezetésére. Így készültek el már a mult század elején az első üzemtervek, kezdetben a *kamerális értékelés*, később a *térszakozás*, legújabban pedig az erdő teljesítőképességét állandóan ellenőrző *eljárások* alapján. A Szudétaföld *Cotta*, *Judeich* és *Hufnagl* mellett a neves erdészek egész sorát adta szakunknak bizonyosságul annak, hogy életében az erdő mindig kiemelkedő szerepet játszott annak ellenére, hogy önálló kutatóintézmény híján különleges kérdéseinek a megoldására a multban kevés lehetőség volt.

INTERNAZIONALER HOLZMARKT. 1941. 31—36. sz.

Winkelmann: A svájci erdő- és fagazdaság új elhatározások előtt. (Die schweizerische Forst- und Holzwirtschaft vor neuen Entschlüssen.) 31. sz. 8—10. old.

A háborús viszonyok az évtizedek óta állandósult svájci erdőgazdaságot is új utakra kényszerítették. A csaknem teljesen megszűnt behozatal és a fokozott belföldi fogyasztás a fatartalék igénybevételét követeli és ezért a hivatalos körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a vágásra kerülő eddigi famennyiségnek *kétszeresét* termeltetik ki az erdőbirtokosokkal. A gazdasági viszonyok figyelembevételével azonban a százszázalékos többletet nem birtoktostenként, hanem *körzetenként* állapítják meg és a termelés zavartalan lebonyolítása érdekében ter-

mészetenes gondoskodnak megfelelő munka- és fuvarerő szolgáltatba-állításáról is.

A takarékoság szempontjainak a fokozottabb érvényesítése céljából sor kerül a szerfa *egységes választékolására is*, míg a forgalom egyensúlyát hatóságilag megállapított *legmagasabb árak* biztosítják.

Wodera: A légi fénykép jelentősége a gyarmati térbeosztásban, különös tekintettel az erdőgazdálkodásra. (Über die Bedeutung des Luftbildes für die koloniale Raumplanung mit besonderer Berücksichtigung der Forstwirtschaft.) 32—33. sz. 10—16. old. és 34—35. sz. 16—30. old.

A széles alapokra felépített érdekes közgazdasági tanulmány bevezetése azokat a szempontokat sorolja fel, amelyek — a rendelkezésre álló sor kerület és beosztása szerint — minden gazdálkodás lehetőségét megszabják. A földfelület kialakulásának és minőségének különösen a gyarmatokon döntő a befolyása. Ezért jutott ott a légi fényképezés fokozott jelentőséghez, mert lényegesen rövidebb idő alatt is sokkal jobban áttekinthető képet ad, mint a felvétel egyéb módjai. Különösen a feltáratlan erdőségekre vonatkozóan áll ez és egyáltalában nem csodálható, hogy a rendszeres erdőgazdálkodásnak a gyarmatokon való bevezetésénél az aerofotogrammetriára igen fontos szerep vár.

Bartels: A faipar fejlődéséről. (Gedanken zur Entwicklung in der Holzindustrie.) 36. sz. 10—17. old.

A fa felhasználása régebben sok anyagpazarlással járt és igen kevés volt a különlegesen képzett famunkások száma. A világháború után azonban a fának, mint nyersanyagnak, rohamosan növekedni kezdett a közgazdasági jelentősége, ami a faipar óriási fellendülését vonta maga után. Ez nemcsak újabb és egyre tökéletesebb fagegymunkáló gépek gyártásában és a legmesszebbmenő takarékoság érvényesítésében jelentkezik, hanem abban is, hogy a gyakorlati faipari munkásnak nagy a becsülete és jólétéről erősen kiépített szociális intézkedések gondoskodnak.

Belani: A fa és szárítása. (Der Werkstoff Holz und seine Trocknung.) 36. sz. 52—58. old.

A természetes szárítás hosszadalmas, nem tökéletes, sok károsítónak enged szabad utat és ezért a faipar minden kényesebb munkánál előszeretettel használ mesterségesen szárított és esetleg tartósított faanyagot.

A szerző fényképeken és rajzokon bemutatja egy korszerű szárítóberendezés üzemberendezését is.

LES A DREVO. 1941. 31/32—35. sz.

—: A Fiserdők hozamának az emeléséről az iglói és lőcsei körzetben. (Aktuálne veci, smerujúce k zvýšeniu výnosu malolesov v okr. Spišská Nová Ves a Levoča.) 31/32. sz. 1—5. old.

Az iglói kerületben az összes erdők 29%-a, a lőcseiben pedig 37% esik a kiserdőkre, amelyek legnagyobb része a volt úrbérések tulajdona. Ezek az erdők igen hathatósan szolgálták a közösségek javát, mert jelentős jövedelmük lehetővé tette utak, iskolák, templomok, kultúrházak építését, a villamosvilágítás bevezetését, stb. A felelős tényezőknek tehát fokozott figyelmet kell fordítaniok rájuk annál is inkább, mert hozamuk lényegesen kevesebb annál, mint amennyi helyes gazdálkodás mellett elérhető lenne.

A kedvezőtlen eredmények okai a következők. 1. A fadöntés nem történik szakszerűen, 2. a választékolás helytelen és sok esetben a szerfaanyagot is tűzifának dolgozzák fel, 3. az értékesítés kezdetleges. 4. a termelt fának a közbirtokosság tagjai között való felosztása nagy anyagpazarlással jár. — A hibák orvoslásához erélyes intézkedésekre van szükség.

Krišťa: Az erdészeti és faipari oktatásügy reformja. (Reforma lesmekeho a drevárskeho školstva.) 33/34. sz. 1—2. old.

A készülő szlovák erdőtörvény korszerű alapokat teremt a további gazdálkodáshoz. Szükséges tehát, hogy az oktatásügy is min- denben megfeleljen a kívánalmaknak.

A szerző nézete szerint a pozsonyi műegyetem erdészeti kara és a selmecbányai középfokú erdészeti tanintézet mellé még egy kétéves alsófokú tanintézetet is fel kellene állítani, amelynek a végzettjei a kisebb erdőbirtokok kezelését látnák el, mert erre a munkakörre a liptóújvári erdőőri iskola nem képesít.

Szlovákia fejlett faipara ma már nem nélkülözheti a különleges szakiskolákat sem. A felsőbbfokú, kétév folyamatos, faipari tanintézet — amelynek a növendékei a kereskedelmi iskolából lépnének át az első két év elvégzése után — Zsarnócán lenne felállítandó, míg az elő- munkás- és fűrészmasterképző szakiskola Liptóújvárott nyerhetne elhelyezést.

— : **Finnország — Európa erdőben leggazdagabb állama. (Finsko — najbohatšia krajina na lesy v Europe.)** 33/34. sz. 5—6. old.

Az ország egész területének a 70%-át borítja erdő (ebből 40% az állam birtokában van!), kivételnek a 80%-a esik a fára, érthető tehát, hogy a hivatalos körök és az ország lakossága egyaránt mint legdrágább nemzeti kincset becsülik meg az erdőt.

— : **A láncereskedelem kiküszöbölése a fagazdaságban.) Vyra- dit' medziobehod drevom.)** 33/34. sz. 8. old.

A szlovák fakereskedelemben a zsidóság még mindig igen jelen- tékeny szerepet játszik és legnagyobb részt ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy a láncereskedelmet és ennek káros következmé- nyeit még mindig nem lehetett megszüntetni. A szerző erélyes intézke- déseket követel.

— : **Terjesszük a vörösfenyőt! (Rozširujme červený smrek.)** 35. sz. 2—5. old.

A vörösfenyőt kitűnő tulajdonsága és széleskörű felhasználható- sága mindenképpen méltóvá teszik arra, hogy a szlovákiai erdőekben minél nagyobb szerephez jusson.

Miltner: Vadászati tárgy filmfelvételek. (S kamerou na polovačke.) 35. sz. 8. o'd.

A szerző arról a nagy fáradtsággal készült filmről számol be, amely *Schulz dr.* vezetésével a „Tobis“ cég részére, örökítette meg a vadászat mesterségének a legnehezebb részeit.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST. 1941. 5—6. sz.

Dr. ing Balen főiskolai tanár születésének 50. évfordulójára. (Uz pedesetu obljetnicu Prof. Dr. ing. Balena.) 167—172. old.

Balen egyike Horvátország legkiválóbb erdészeti szakembereinek. Ő volt az első horvát erdőmérnök, akit a zágrábi egyetemen az erdő-

szeti tudományok doktorává avattak 1923-ban. 1927-ben a belgrádi egyetemen az erdőtenyésztés, az erdővédelem és vadászattan rendkívüli, majd 1930-ban rendes tanára lett. Több tudományos belföldi és külföldi intézet tagja. Beszél és ír nemcsak az összes szláv, de úgy szólván az összes európai nyelveken. Mint a Karszt szülőtte, előszeretettel s eredményesen foglalkozik a kopárok erdősítésének a nehéz feladatával. A selmezbányai erdészeti főiskolát végezte kitűnő eredménnyel, ősi Alma materünk tehát arra is büszke lehet, hogy az erdészeti ismeretek csiráját ő ültette Balen dr. lelkébe.

Vučković: Tanulmány a montenegrói nemesi, községi és családi közbirtoosságok erdeiről. (Prilog proučavanju plemenskih, seoskih i bratsveničkih šuma u Crnoj gori.) 167—168 old.

A lapunk 1939. évi X. és 1940. évi IX. füzeteiben ismertetett tanulmány folytatásaként közli a nevezett erdők fahozamainak az értékesítésénél a multban követett, ill. jelenleg alkalmazott eljárásokat és rámutat a szerinte jogi és erdészeti szempontból egyedül helyes megoldásra. A szerző felsorolta adatokból kitűnik, hogy a jugoszláviai fakereskedők és nagyvállalkozók egész raja pusztította az elmúlt 22 év alatt a montenegrói erdők faállományát és csak a hatóságok legnagyobb erőfeszítésének köszönhető, hogy a most független Montenegrónak maradt még annyi-amennyi erdeje.

Frančišković: Németországi tanulmányutunkon szerzett benyomásaim. (Impresijè s naučnog puta po Njemačkoj.) 213—247. old.

A számos fényképpel és táblázattal kísért beszámoló különösen a Spessart híres tölgygazdálkodásával foglalkozik bővebben, de Németországot más tekintetben is követendő példaképpen állítja a horvát erdészet elé.

*

A H. S. L. júniusi száma közli az új független Horvátország államfőjének, dr. Ante Pavelićnek, továbbá Frković Iván erdészeti- és bányaugyi miniszternek, valamint a minisztérium államtitkárának és az erdészeti főosztály vezetőjének az arcképeit. Az új miniszter a magyar erdészetnek és Magyarországnak jó barátja, Rosandić államtitkár sokat, sőt börtönt is szenvedett a jugoszláv uralom alatt becsületes, hazafias horvát érzeimei miatt. Abramović főosztályfőnök az újból felálladt Horvát Erdészeti Egyesület elnöke.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁS.

Doroszlai Gábor ny. h. államtitkár augusztus hó 26-án, 75 éves korában, Budapesten elhunyt.

A világháború előtti széleskeretű államerdészet egyik jólismert, legtevékenyebb vezető egyéniségét vesztettük el a Megboldogul ban, akit páratlanul szorgalmas, odaadó munkája vitt mindig előre szépen ivelő hivatalnoki pályáján.

A máramaros megyei Felsővisón született 1866-ban és az akadémia elvégzése után a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál kezdte meg szolgálatát. Három évig a lugosi m. kir. erdőhivatalnál erdőrendezősi munkát végzett, onnan 1892-ben az orsovai kerületbe helyezte át felsőbbse, ahol a herkulesfürdői m. kir. erdő gondnokságot vette át. Egy év mulva azonban már a földművelésügyi minisztériumban

találjuk és itt szolgált azután megszakítás nélkül 1921-ben történt nyugalmabonulásáig, előbb az erdőrendezőiségi ügyosztályon, később pedig az erdőfelügyelői karban. Ebben a minőségében különösen értékes munkát fejtett ki, amelyet a Kormányzó Úr a helyettes államtitkári címmel ismert el.

Életének utolsó éveit teljes visszavonultságban töltötte, de szakunk minden megmozdulását élénk figyelemmel kísérte és lapunknak mindhalálig buzgó olvasója volt.

Dragomérfalvi Deák János ny. m. kir. főerdőtanácsos augusztus hó 29-én, életének 79. évében, Máramaroszigeten meghalt.

Nyugodjanak békében!

SZEMÉLYI HÍREK.

A *Kormányzó Úr* Öföméltósága a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Barkóczy István* nyugalmazott magyar királyi főerdőtanácsosnak nyugalmabonulása alkalmából a miniszteri tanácsosi címet adományozta.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Cebe József* m. kir. erdőtanácsost Munkácsról a m. kir. erdőigazgatósághoz Besztercésre és *Masztics Miklós* m. kir. erdőmérnököt Debrecenből Munkácsra áthelyezte s utóbbit a m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével bízta meg.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Selmeczy Mihály* m. kir. erdőtanácsost áthelyezte Szombathelyről Besztercére s megbízta az ottani m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte *Fogarasi Béla* m. kir. erdőtanácsost Zilahról a m. kir. erdőigazgatósághoz Kolozsvárra és ezzel egyidejűleg a zilahi m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével *Seres Miklós* m. kir. főerdőmérnököt bízta meg.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *André Béla* m. kir. erdőmérnököt Zalaegerszegről Keszthelyre és *vitéz Rhédey László* m. kir. főerdőmérnököt Keszthelyről Szovátára s megbízta őket az ottani m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltségek vezetésével, továbbá *Csató Sándor* m. kir. főerdőmérnököt Pécsről Marosvásárhelyre és *Illyés Károly* m. kir. erdőtanácsost Szombathelyről Kolozsvárra a m. kir. erdőigazgatóságához.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Pálffy Antal* m. kir. erdőmérnököt a szolgálat érdekében áthelyezte Székelyudvarhelyről Gyergyószentmiklóásra s az ottani m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltség vezetésével bízta meg.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Véssey Róbert* m. kir. segéderdőmérnököt áthelyezte Ungvárról a miskolci m. kir. erdőigazgatóság kerületébe Diósgyőrbe s megbízta a gyertyánvölgyi m. kir. erdőhivatal vezetésével és *Kuthy István* m. kir. erdőmérnököt a gyertyánvölgyi m. kir. erdőhivatal vezetése alól való felmentése mellett megbízta a bányabükki m. kir. erdőhivatal vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Pogácsás István* m. kir. erdőmérnököt Ungvárról a m. kir. erdőigazgatóságához Marosvásárhelyre és az építésvezetői teendők ellátásával bízta meg, továbbá *Zakariás Andor* m. kir. segéderdőmérnököt Ungvárról a marosvásár-

helyi m. kir. erdőigazgatóság kerületébe Vármezőre s megbízta az ottani m. kir. erdőhivatal vezetésével, végül *Ajtay László* m. kir. erdőmérnököt Marosvásárhelyről a m. kir. alerdész-szakiskolához Görgény-szentimrére.

*

A német Birodalmi Kutatásügyi Tanács (*Reichsforschungsrat*) mezőgazdaság-életteni szakosztálya a f. évi szeptember hó 29-étől október hó 4-éig terjedő időben 5 csoportra tagolt előadás-sorozatot tart Berlin-Dahlemben. A szakosztály vezetője *Fehér Dániel dr.* egyetemi ny. r. tanárt is meghívta a birodalmi kormány vendégeként Berlinbe és felkérte egy előadás vállalására.

A gyantatermelésről.

Hazánkban kétségtelenül még jóformán ismeretlen munka.

Pedig a háború következtében eljutottunk odáig, hogy meg kell barátkoznunk a közeli valószínűségével, esetleg parancsoló kénytelenségével. Ezért *feltétlenül* szükséges, hogy megismerjük a lehetőségeit és *legalább kísérletképen* beleillesszük az erdőgazdaság munkatervébe.

Lapunk ez évi VI. füzetében *dr. vitéz Bokor Rezső* részletesen foglalkozott már ezzel a tárggyal, ha most mégis újra visszatérünk rá, annak két oka van. Az egyik tisztán pénzügyi, a másik jogi természetű.

Előre kell bocsátanunk, hogy most nem az erdei- és feketefenyőtörzsekben sebezés (csapolás) útján végzett gyantanyeréssel kívánunk foglalkozni, — mert a közelgő télre való tekintettel ez most nem is időszerű, — hanem kizárólag az élő fák kérgéről és a döntött törzsek, illetőleg a tuskók vágáslapjáról *kaparással* összegyűjthető gyantára szeretőnk olvasóink figyelmét felhívni.

Tudjuk, sokan lesznek, akik lekicsinylően mosolyognak, mert véleményük szerint ilyen módon csak elenyésző csekély mennyiségű gyantára lehet számítani.

Szükségesnek tartjuk tehát annak a közlését, hogy egyes lúcfenyvesekben eddig folytatott futólagos kísérletek során már 5 kg. kapart gyanta is összegyűlt k. holdanként, holott a munkát teljesen gyakorlatlan napszámosok végezték, akik nyilván nem szedtek össze a területen minden gyantát, ami begyűjthető lett volna.

A német szakirodalom adatai szerint egy-egy idős, egyébként sértetlen lúctörzsről átlag 15—20 dkg. száraz-gyanta kaparható le. Ennél jóval többet adnak a ledöntött törzsek és a tuskók vágáslapjai és természetesen fokozott mennyiségre lehet számítani a gyantában jelenképpen dúsabb erdei- vagy fekete-fenyvesekben.

A kitermelt fenyőfát tehát mindenképpen érdemes az elszállítás előtt ilyen szempontból is figyelemre méltatni, a vágásterületeken pedig, tapasztalat szerint, még 3 év multán is kielégítő eredménnyel jár a gyantagyűjtés. Csak persze kevesen tudják, hogy a tuskókról lecsurgott gyantát a gyökfőnél — sokszor a lehullott tű, alom, moha alatt — is meg lehet mégépségen találni. Ez a gyanta a szennyeződéstől megtisztítva ipari célra éppen olyan jól használható, mint a törzsről lekapart vagy csapolással nyert anyag.

Ma, amikor az erdőgazdaság terhei egyre növekednek és minden birtokos számára fontos, hogy a jövedelmezőség fokozása céljából semmiféle igénybevehető használat ne kerülje el a figyelmét, úgy véljük, nem lényegtelen az a — eleinte talán csak pár pengőt kitevő — többlet, amit a különben teljesen veszendőbe menő gyanta begyűjtésével biztosíthat magának.

Ez a pénzügyi szempont nem tisztán magángazdasági jellegű, hanem — bátran mondhatjuk — közgazdaságunk és honvédelmünk érdekeit is szolgálja.

Hiszen a távoli országoktól való elzártágunkban ma önmagunknak kell előteremtenünk mindazokat a nyersanyagokat, amelyek nélkülözhetetlen alapelemei mindennapi életünknek.

Kevesen tudják, hogy gyanta nélküli nincsen szappan, papiros, kocsikenőcs, nyomdafesték, lakk és nélküle hadat sem lehet viselni.

A háború kitörése előtt hazánk gyantaszükségletét teljesen a külföld látta el és évente sokszáz vasúti kocsi rakomány gyantát hoztunk be Görögországból, Portugáliából, stb., tehát olyan országokból, ahol a *Pinus*-félék csapolása évtizedek óta számottevő jövedelmi forrás.

Ma saját természeti adottságainkra kell támaszkodnunk és ezért kötelessége is az erdészetnek, hogy tőle telhetően rendelkezésére bocsássa a magyar közgazdaságnak azt a gyantamennyiséget is, amit a fenyvesek *legcsekélyebb megkárosítása nélkül* elő tud teremteni.

Nagyon kívánatosnak találnók tehát, ha az erdőbirtokos urak és erdőmérnök kartársaink komoly megfontolás tárgyává tennék a gyantagyűjtés lehetőségeit és ezzel is támogatnák a kormányt önelátásunk minél teljesebb kiépítésére való törekvésében.

A jogi szempont, amit fentebb említettünk, pedig az, hogy nézünk szerint jobb volna önként vállalni az ország gyantaszükségletének a fedezését, mint tétlenül kivárni, amíg erre kormányintézkedés kényszerít bennünket.

Nem tartjuk ugyanis lehetetlennek, hogy a háború elhúzódásával erre is sor kerül és ezért mindeképen megokoltnak tartanók, hogy nagyobb szabású általános gyűjtési próbálkozás induljon meg ország-szerte.

Jól tudjuk azt is, mennyire nem rokonszenves az erdeje háborítatlanságát féltő felelős erdőgazda és a vadállomány nyugalmáért aggódó vadász előtt annak a gondolata, hogy a látszólag csekélyértékű gyanta összegyűjtésének az ürügye alatt a nem kívánatos elemek sokasága lepje el az erdőt.

Meggyőződésünk szerint azonban ezt a kérdést is éppen olyan kielégítően lehet szabályozni és éppen úgy be lehet állítani a mellékhasználatok rendjébe, mint akár a málna-, eper- vagy gombaszedést. Nem kell hozzá több, mint egy kis ellenőrzés, a túlkapasok haladéktalan erélyes megtorlása és bizonyosra vesszük, hogy rövid időn belül minden fenyves-vidéken kialakulna egy olyan megbízható, szakmáiban dolgozó gyantagyűjtő munkássereg, amely — kellő gyakorlat birtokában — napi teljesítményét is egyre fokozná és hálás lenne az új *kereseti lehetőségért*.

Amikor tehát egyfelől rámutatunk az új jövedelemforrásra és a gyermekek, nők részére télen is nyitvaálló munkalehetőségre, másfelől pedig ismételten hangsúlyozzuk a kérdés közgazdasági és honvédelmi fontosságát, arra kérjük olvasóinkat, foglalkozzanak lehetőségük szerint ezzel az ügyvel és értesítsenek bennünket próbálkozásaik eredményéről.

M.

Ujabb adományok a soproni diákmenzára.

Dr. Károlyi István gróf 200.— P
Uglyai Faipar Rt. 100.— „

Összesen: 300.— P.

Mult hónapi kimutatásunk: 7380.— P.

Eddigi gyűjtésünk: 7680.— P.

Az „Erdészeti Lapok“ 1941. évi IX. füzetének a
HIRDETÉSEI.

A petit betűs vagy táblázatos hirdetések díja milliméterenkint 60 fillér. A legkisebb hirdetés ára 5 P. A támpéldány ára drbonként 2 P.

VUK M. ÉS FIAI

BUDAPEST * ALAPÍTÁSI ÉV 1847

Iroda: V. ker., Kálmán-utca 10. Távbeszélő: 121-912

Fatelep: XIII. ker., Váci-út 160. Távbeszélő: 291-483

VÁSÁROL: TŰZIFÁT, TÖLGYHORDÓDONGÁT, FASZENET
ÉS MINDENMŰ KIVITELRE ALKALMAS LOMBSZERFÁT

Erdészeti szakiskolát végzett 37 éves, nőtlen r. kath. erdész, akinek az önálló kezelésben, és a vadászat terén több évi gyakorlata van, állást keres magánuradalomnál, városnál vagy fafeldolgozó üzemnél. Jó bizonyítványokat tud bemutatni. Címe a kiadóhivatalban. (1150. sz.)

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, I., Fery Oszkár-utca 34.

Távbeszélő:

155-641

Sürgőny cím:

KEINERMAG BUDAPEST

(Keresztény cég)

AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot fenyő- és lombfa-csemetéket.

VESZEK: tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.

EGRI ERDŐ ÉS FAIPAR R. T.

Fűrészek: Felnémet, Gyöngyös.
 Alapítása: Gyöngyösi Parkettagyár k. f. t.
 Parkettagyár: Gyöngyös.
 Központ: Budapest, V., József nádor-tér 1.
 Távbeszélő: 18-33-97., 18-33-91.
 Távirat ím: EGERFA.

Erdőgazdasági szakiskolát végzett 35 éves róm. kath. vallású, katonai szolgálatának eleget tett erdész, 15 éves gyakorlattal, állást változtatna. Gyakorlati szolgálatából egy évet Kárpátalján töltött s jelenleg Erdélyben működik. A szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kéri. (1073. sz.)

Erdész, két és fél évtizedes erdőgazdasági, fakereskedelmi és faipari szakismeretekkel, állást keres. Címe: Orosz László Szombathely, Lajos király-u. 9. sz. (1151. sz.)

KERESZTÉNY CÉG!

Erdei vetőmagvak: erdei-, fekete-,
 vörös-, jegenye- és lucfenyő, szavatolt leg-
 magasabb csíráképességgel! Akác-, gledic-
 sia-, korai-, hegyi- és zöldjuhar, magas-
 kőrís-, éger-, gyertyán és szelidgesztenye.

Kocsánytalan
 és kocsányos

tölgy makk!

Cser makk!

Bükk makk!

KÖSZEGI FENYŐMAGPERGETŐ ÉS FAISKOLÁK

WÄCHTER GYULA ÉS FIA, KÖSZEG, Vas vm.

Távbeszélő: 42. sz. a déli órákban és -szi 6 órától. 46. sz.

Sürgőny cím: Magpergető Kőszeg. — Postatakarékpénztár 24127. sz.

**Erdészeti
 csemeték:**

erdei-, fekete-, luc-, vörös-,
 sima-, jegenye-, ezüst- és
 Douglas-fenyő. — Akác-,
 tölgy-, cser-, éger-, magas-
 kőrís-, nyír-, gyertyán- és
 bükkcsemeték **első-
 rendű minőségben!**

Gyümölcsvadoncok, sorfák, díszfenyők, díszbokrok!

Kérjen ajánlatot.

A MAGYAR FAISKOLAI SZÖVETSÉG TAGJA.

ALAPÍTÁSI ÉV 1919.

"SILVA" ERDŐGAZDASÁGI VÁLLALAT

Thiringer János okl. erdőmérnök
KÖRMEND

Erdeimag-nagykereskedés.

Magpergetőgyár. ❖❖ Csemetekertek.

Központ: Körmend, távb. : 52 ● Fióktelep : Zalaegerszeg, távb. : 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy-** és **csermakkot**, mindennemű **erdészeti** és **gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket**, **díszfenyőket**, **dísz-** és **sorfákat**, **díszcserjéket**, **rózsákat**, **gyümölcsvadoncokat** és **gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képviselője
A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

A Pécsi Püspökségi Uradalom keres igazoltan róm. kath. vallású, erdőmérnöki oklevelet nyert, az erdőkitermelés és erdősítés, valamint a vadászat és általában az erdőszettel kapcsolatos összes teendőknél teljesen jártas és gyakorlott kezelő erdőmérnököt és egy okleveles erdőmérnökgyakornokot, akinek némi gyakorlata van. Az ajánlati kérvényeket életleírással és megfelelő, hitelesítetlen másolattal felszerelve (amelyek vissza nem kérhetők) a *Pécsi Püspöki Uradalom Jóságigazgatóságához* (Pécs, *Papnevelde-ucta 11*) kell beküldeni. Személyes jelentkezés csak meghívásra, amikor is az eredeti okmányok bemutatandók. (1974. sz.)

ERDEI-, FEKETE-, LÚC-, JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFAT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7–8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban készpénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk

„UNA“ **Faértékesítő rt.**, Bpest V, Deák Ferenc-u. 6.

(Távbeszélő: 183–856*) szám alá.

Mindenféle tüzifát, szerfát, valamint tüzi- és szerfatermelést a legelőnyösebb egységáron minden mennyiségben vásárolunk

P R O M E T H E U S FA, SZÉN ÉS KOKSZ RT.

(azelőtt WINTER HERMANN RT.)

Budapest, V., Vilmos császár-út 72. Tel.: 1-112-69

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A 7800/1940. M. E. számú rendelet 14. §-ának 3. pontjában foglalt jogkörömben, az állami rendszerű XI. fizetési osztály szerinti illetményel, 36 pengő havi városi pótilletményvel javadalmazott, nyugdíjjogosultsággal egybekötött városi segéderdőtisztii állásra czennel pályázatot hirdetek az alábbi feltételek mellett.

1. A pályázónak magyar állampolgárnak kell lennie és ezt állampolgársági bizonyítvánnyal kell igazolnia.

2. Képzettségét — amelyet az 1935:IV. te. 48. §-a szabályoz — eredeti okirattal kell igazolnia.

3. A pályázati kérvényhez esatolni kell:

a) születési anyakönyvi kivonatot,

b) újkeletű (6 hónapnál nem régebbi) hatósági erkölcsi bizonyítványt,

c) a pályázó egészségi állapotát feltüntetető tisztiorvosi bizonyítványt,

d) pályázónak igazolni kell, hogy nem áll az 1939:IV. te. hatálya alatt.

4. A már állami, vagy más közhatósági szolgálatban állóknak az állampolgárságot igazolniok nem kell, pályázati kérvényükhöz pedig erkölcsi és tisztiorvosi bizonyítványt sem kell esatolniok.

5. Az eddigi gyakorlatot szolgálati bizonyítvánnyal kell igazolni.

6. A pályázati kérvényeket hozzám kell címezni és 1941. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig hivatalomnál kell beadni.

Marosvásárhely, 1941. évi augusztus hó 6. napján.

Dr. Májay Ferenc s. k.
polgármester.

53.600/1941. I/A—1. F. M. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY,

a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki karán az erdőmérnöki osztály hallgatói részére adományozható ösztöndíjakról.

Pályázatot hirdetek a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán az erdőmérnöki osztály hallgatói részére több, személyenkint évi 1000 és évi 500 pengő összegű ösztöndíj elnyerésére.

A folyamodványokat a m. kir. Földművelésügyi Miniszterhez címezve, az illetékes kar dékánjához kell benyújtani.

A folyamodványhoz mellékelni kell:

- a) a magyar állampolgárság vagy községi illetőség igazolását;
- b) eddigi tanulmányok kimutatását (érettségi bizonyítványt vagy indexet);
- c) testi épiségről szóló tisztiorvosi bizonyítványt;
- d) közhasznóságtól egy éven belül kiállított erkölcsi bizonyítványt;
- e) a folyamodó és szülei vagyoni állapotát feltüntető hatósági bizonyítványt;
- f) a saját valamint a szülők és mindkétági nagyszülők születési és házassági anyakönyvi kivonatait.

A folyamodványban fel kell említeni a teljesített vagy teljesítendő katonai szolgálatra vonatkozó adatokat és a katonai szolgálat alól való esetleges felmentést.

A pályázat határidejét 1941. évi augusztus hó 31-ében állapítom meg.

Az ösztöndíjasok az ösztöndíjat az adományozási rendeletben megállapított időponttól kezdve rendszerint szeptember hó 1-étől január hó 31-ig és február hó 1-től június hó 30-ig terjedő 10 egyenlő 100, illetve 50 pengős havi előleges részletekben kapják meg.

Az ösztöndíj elnyerésével kapcsolatban tájékozásul közlöm azt, hogy az ösztöndíjat a hallgatók általában tanulmányaik befejezéséig élvezik s ennek ellenében kötelezik magukat, hogy a 6. § értelmében meghatározott időtartamú állami szolgálatot teljesítenek, ellenkező esetben az élvezett ösztöndíjuk egész összegét, illetőleg annak megfelelő részét, a mindenkori törvényes kamatokkal együtt visszafizetik. A hallgatóknak ezt a kötelezettségét kir. közjegyző előtt kiállítandó jogerős nyilatkozatban kell elismerniök.

Az ösztöndíjasok tanulmányaik folytatása alatt kötelesek megfelelő előmenetelt tanusítani és a tanulmányi utakon résztvenni. A kötelező évfolyamok végzése után az utolsó szigorlatot legkésőbb fél év alatt kötelesek letenni és az erdőmérnöki oklevelet megszerezni.

Az ösztöndíjasok előzetes gyakorlati kiképzésük érdekében a nyári szünetben 6 héten át kötelesek az államerdészeti hivataloknál szolgálatot teljesíteni. A beosztást a m. kir. Földművelésügyi Miniszter évről-évre adandó engedélye alapján a Kar Dékánja állapítja meg.

A szüneti gyakorlati kiképzés idejére az ösztöndíjasok ösztöndíjuk helyett munkadíjat kapnak.

Az ösztöndíjasok alkalmaztatásuk ideje alatt hivatali feljebbvalóiknak alárendeltek és a hivatalos fegyelemnek alávetettek.

Az erdőmérnöki oklevél megszerzése után az ösztöndíjasokat a m. kir. Földművelésügyi Miniszter rendszerint — de anélkül, hogy erre kötelezve volna — az államerdészeti szolgálatban ideiglenes minőségben alkalmazza.

Az ösztöndíjasok a 2. §. szerint kiállított jogerős nyilatkozat alapján kötelesek az alkalmazást elfogadni s az állam szolgálatában egyfolytában 1000 pengős ösztöndíj esetén legalább annyi egész évet, 500 pengős ösztöndíj esetén pedig legalább annyi félévet eltölteni, ahány éven át az ösztöndíjat élvezték.

Ez alól a kötelezettségük alól csak akkor oldhatók fel, ha az általuk tényleg felvett ösztöndíjak összegét visszafizetik.

Ha az ösztöndíjas később ugyan, de a lekötött idő előtt hagyná el az állami szolgálatot, köteles a felvett ösztöndíjak megfelelő részét és annak mindenkori törvényes kamatait visszafizetni.

Ideiglenesen beszüntethető az ösztöndíj a következő esetekben:

a) ha az ösztöndíjas valamely tantárgyból az előadások, vagy gyakorlatok látogatásának igazolását nem nyeri el;

b) ha az előírt kollokviumokon nem felel meg, vagy a szigorlatokat nem teszi le olyan időben, hogy tanulmányait megszakítás nélkül folytathatja;

c) ha a szünidei gyakorlati alkalmaztatásra kijelölt helyen a kikutított időben — igazolás nélkül — nem jelentkezik, vagy onnan önkényesen eltávozik;

d) ha a műegyetemen fegyelmi eljárás alá esik;

e) ha féléven át az előadásokat nem látogatta.

Ha az ösztöndíjas az előadásokat önhibáján kívül nem látogatta, ezt hiteltérdemlően igazolni tartozik. Amennyiben a m. kir. Földművelésügyi Miniszter az igazolást elfogadja, az ösztöndíj újbóli folyósítása iránt intézkedik.

A katonai szolgálat tartama alatt az ösztöndíjasnak bevonulása előtt előterjesztett kérelmére havi 50 P-re csökkentett összeggel az ösztöndíj folyósítható, ebben az esetben azonban a kötelező állami szolgálat időtartamának megállapításánál a katonai szolgálat idejének az a része, amely alatt az ösztöndíj folyósítottatott, teljes egészében beszámítandó.

Aki a kötelező kollokviumoknak csak egyikén nem felel meg, annak ösztöndíját a Kar javaslatára a m. kir. Földművelésügyi Miniszter felfüggeszti és amennyiben az illető a következő félév tartama alatt az elmulasztott eredményt pótolja, az ösztöndíjat — egy havi összegnek a kari Segélyző Egylet javára történt levonása után — újból folyósíthatja.

Véglegesen beszüntetendő az ösztöndíj:

a) ha az ösztöndíjas nemzet- vagy államellenes magatartást tanúsít;

b) ha a közerkölcsiségbe vagy köztisztességbe ütköző cselekményt követ el;

c) ha a kihágásokról, vétségekről és büntettekről szóló büntető törvénykönybe ütköző cselekmény miatt elzárásra, börtönre, vagy fegyházbüntetésre ítélték;

d) ha fegyelmi vétség miatt a műegyetemi fegyelmi szabályok értelmében az ösztöndíj elvesztésére ítélték;

e) ha tanulmányait igazolatlanul vagy engedély nélkül félbeszakítja, vagy ha az igazolt félbeszakítás egy évnél tovább tart (21. §. d);

f) ha az ösztöndíjas az erdómérnöki oklevelet megszerzi, vagy ha a kikötött idő letelik.

Budapest, 1941. évi augusztus hó.

"SLAVONIA"

MAGYAR FAIPAR RT.

Vásárol:

erdő- és fakitermeléseket

Elad:

fűrészelt keményfát, falemezeket

BUDAPEST, X., KEREPESI-ÚT 29. SZ.

(1147. sz.)

VERSENYTÁRGYALÁSI. HIRDETÉMÉNY.

A beszercei m. kir. erdőigazgatóság kezelésében lévő naszódvidéki községi erdők **vadászati jogának** bérbeadására a földművelésügyi minisztérium I/B.—1. ügyosztályának hivatalos helyiségében 1941. évi október hó 10-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalást tart. Az ajánlatokat legkésőbb eddig az időpontig a földművelésügyi minisztérium I/B.—1. ügyosztályához kell benyújtani.

A bérbeadásra kerülő vadászterületek megjelölése:

Társasági szám	A vadászterület neve	Erdőhivatal	Községi határ	Terület k. hold
1.	Fiad, Romuli Telesiszor	Naszódi, szőlvai, rebrai	Cibesfalva, Bükkös, Romuli, Teles	36.252
2.	Rebra, Konnája	Rebrai, szamos- völgyi alsó	Párva, Kisrebra, Major, Teles	30.903
5.	Borberek, Aranyos- beszterce	Szamosvölgyi felső, aranyosbe-ztercei	Óradna, Újradna	23.851
7.	Máriavölgy	Szamosvölgyi felső	Óradna, Újradna Nagyilva	30.488
9.	Tesna, Tihuca	Ilvai, kosnai, borgói felső	Borgótiha, Kosna, Maros- borgó, Nagyilva	34.747
10.	Les	Ilvai, borgói felső	Les, Kisilva, Nagyilva, Felső, Közép: orgó, Borgóprund, -Tiha	12.282
11.	Kolibica	Borgói alsó	Borgóbeszterce, Maros- borgó	13.518
12.	Kolibica, Dorna- völgy, Hajta, Dragojásza	Dornavölgyi, borgói alsó	Borgóbeszterce, Maros-, Alsóborgó	59.216

A felsorolt vadászterületekre vonatkozó szerződési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők a földművelésügyi minisztérium I/B.—1. ügyosztályában (III. emelet) vagy a beszercei m. kir. erdőigazgatóságnál.

A vadászterületek vadállomány viszonyaira és berendezésére nézve a beszercei m. kir. erdőigazgatóság ad tájékoztatást. Minthogy azonban az árverezni szándékozóknek módjukban áll a vadállományviszonyok és vadászati berendezések tekintetében közvetlenül a helyszínen tájékozódni, a tájékoztatásért a m. kir. erdőigazgatóság felelőséget nem vállal.

Ajánlattevők ajánlatuk benyújtásával egyidejűleg a megajánlott összeg 10%-át tartoznak bánatpénzként a beszercei m. kir. erdőigazgatóság házipénztárába befizetni.

Ajánlattevő ajánlatában kijelenteni köteles, hogy az általános szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak kötelezőleg aláveti. Ajánlatához mellékelnie kell a bánatpénz befizetését igazoló nyugtát vagy postai feladóvevényt, mert enélkül ajánlatát nem lehet tárgyalás alá venni.

A versenytárgyaláson csak azok vehetnek részt, akik a 158.120/1941. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1941. évi 135. számában) 11. §-ában előírt engedélyt megszerezték és azt ajánlatukhoz csatolják.

Budapest, 1941. évi augusztus hó.

(1101. sz.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Minden erdész-vadász olvassa! Most jelent meg a 15 év óta minden évben megjelenő, az 1941. vadászati évre szóló újabb

VADÁSZATI ÚTMUTATÓ,

a vadászat ismereteinek szakkönyve,

XV. jubiláris kiadása,

A hiúz és vadászata, — Erdély — Székelyföld — és Délvidék visszatért!

Kiváló vadászati szakírók közreműködésével szerkeszti és kiadja: *Nikolits György* szerkesztő, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja.

Ennek a kötetnek — sok, a vadászat minden ágát felölelő ismeretesen, változatos és gazdag tartalmán kívül — szenzációs közleménye van: A hiúz és vadászata. Ezzel a tárggyal eddig soha és sehol, még a külföldi vadászati szakirodalom sem foglalkozott. Bemutatja nagyon érdekes előadásban a levegő lovagját, a sokoldalú hēját, mint a ragadozók mintaképét, amit minden vadásznak ismernie kell! Elmondja Magyarország vadászatának a jövőjét. Közli a vadászati törvényen, rendeleteken kívül az eddigi joggyakorlatot és összes törvényes rendelkezéseket, elvi jelentőségű határozatokat, döntvényeket és tájékoztatót nyújt a visszatért vadászok részére, különösen a vadászati haszonbér eljárási szabályok tekintetében.

Ha a vadászat, vadtenyésztés, vadismeret, vadóvás, vadgazdaság, vadkereskedelem, kezelés, szállítás és átvétel, fegyver- és lőtechnika, vadászati és halászati jog, vadászbartás, stb. ügyeiben a gyakorlat és elmélet rohamos fejlődésével együtt akar haladni, akkor *okvetlenül* rendelje meg ezt a vadász-erdésznek egyaránt nélkülözhetetlen, e gyakorlati és elméleti ismeretek tárházat jelentő vadászati szakkönyvet, amely gazdag és változatos tartalma mellett sok eredeti felvételt és képet is közöl.

Ez a szép, aranyozott díszkötésű, kb. 700 oldalt tartalmazó és finom papíron készült vadászati szakkönyv bolti ára: 14 pengő, amelyet a vételár előzetes beküldése vagy utánvételezése mellett azonnal leszállít a *Vadászati Útmutató* kiadóhivatala, Budapest, VI., Szinyei Merse-utca 11. sz. Távb.: 111—491.

Megjelent KÖVES GÁBOR ZOLTÁN:

Angórányúl tenyésztése, takarmányozása, angóragyapju feldolgozása

c. munkája, amely **teljes egészében felüli** az angórányul tenyésztésével kapcsolatos összes kérdéseket.

Ára: 3.—P (+40 fillér postaköltség; bélyegben is beküldhető.)

Kapható a szerzőnél: Budapest, II., Csévi-utca 7. szám.

(1144. sz.)

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Rozsnyó megyei városnál lemondás folytán megüresedett városi erdőmérnöki állás betöltésére pályázatot hirdetek.

Az állást elnyerni óhajtók a M. Kir. Belügyminiszter Úrhoz címzett, szabályszerűen felbélyegzett kérelmüket ennek a pályázati hirdeteménynek *közzétételétől számított 15 napon belül* Rozsnyó m. város polgármesteréhez — közhivatalban lévők hivatali főnökük útján — nyujtsák be.

A kérelemhez eredetben csatolni kell:

1. születési akvi. kivonatot,
2. nős pályázóknál házassági akvi. kivonatot,
3. ha a pályázó 1895 után született, úgy a szülők keresztlevelét és házassági bizonyítványát.
4. nős pályázóknál a feleség születési akvi. kivonatát, és feleség s szüleinek a keresztleveleit, valamint házassági bizonyítványát,
5. erdőmérnöki oklevelet és a szakgyakorlatot igazoló működési bizonyítványt,
6. közszolgálatra alkalmas szellemi és testi épségét igazoló, újkeletű tisztiorvosi bizonyítványt,
7. újkeletű erkölcsi bizonyítványt.
8. katonai szolgálatra vonatkozó okmányokat,
9. állampolgársági bizonyítványt, illetve annak megszerzéséig ideiglenesen trianoni záradékkal ellátott illetőségi bizonyítványt,
10. két tanu előtt aláírt következő szövegű nyilatkozatot: „Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy nem vagyok az 1939:IV. t.-c. értelmében zsidónak tekintendő személy.

Az állás javadalmazása:

- a) az állami rendszerű tisztviselők IX. fiz. oszt. 3. fokozata szerinti törzsfizetése, VI. oszt. szerinti lakbér és esetleges családi pótlék,
- b) az állami rendszerű erdőzeti tisztviselők a IX. fiz. oszt. szerint járó természetbeni járandósága, mégpedig 40 ürm³ természetben kiszolgáltatandó tűzifa, vagy ennek évi 324 P-ben megállapított ellenértéke és 10 kh. földjárandóság, vagy ennek évi 138 P-ben megállapított ellenértéke.
- c) a város képviselőtestülete megállapította évi 400 pengő úti-átalány,
- d) a temetőgondnoki tisztség ellátásáért külön képviselőtestületi megbízatás és jelenleg jóváhagyás alatt álló határozat alapján évi 240 pengő.

Közszolgálatban álló pályázók a felsorolt követelmények közül azokat, amelyeket a törzskönyvi lap tüntet fel, a törzskönyvi lappal is igazolhatják.

Az állást a M. Kir. Belügyminiszter Úr kinevezés útján ideiglenes hatállyal tölti be.

Rozsnyó, 1941 szeptember hó 15-én.

(1117. sz.)

Dr. Michailovits Árpád s. k.
polgármester.

Keresek állandóan vágható

NAGY ERDŐBIRTOKOT

vasúttal jól megközelíthető helyen másfél millió pengőig készpénzért.

Jaritz András engedélyes ingatlanközvetítő
Budapest, II, Pázsit-n. 12. szám. Távbeszélő: 16-49-76.

(1165. sz.)

A rozsnói püspökségnél megüresedett **erdőtiszt**i állásra pályázatot hirdetek. Pályázhatnak igazoltan r. k. vallású, egyháziilag érvényes házasságban élő, az erdőgazdaságban, de különösen erdőrendezésben jártas, okleveles erdőmérnökök. A pályázathoz életleírás és bélyegtelen okiratmásolatok csatolandók. Javadalmazás megegyezés szerinti. A pályázatokat fizetési igény megjelölésével *Püspöki Uradalmi Igazgatóság, Rozsnyó* címre kell küldeni. (1152. sz.)

Erdész. 2 éves szakiskolát végzett, hosszú erdő- és vadgazdasági gyakorlattal állást keres. Címe a kiadóhivatalban. (1168. sz.)

SALY ÁRPÁD

NYUG. MIN. O.-TANÁCSOS,

FA- ÉS SZÉNNAGYKERESKEDŐ

IRODA: Budapest, XI., Horthy Miklós-
út 46. szám. Távb.: 268-099, 259-385.

TELEP: Kelenföld állomás, T.: 268-615.

911. sz.

Érmelléki kb. 2.000 kat. hold kiterjedésű erdőbirtokom kezelési teendőinek az elvégzése céljából **vezető erdészt** keresek. A pályázók a szakvizsgájuk letételét és eddigi működésüket igazoló bizonyítványukat az alábbi címre küldjék be: *Gróf Stubenberg József Uradalma, Székelyhid (Bihar vm.)*. (1172. sz.)

Erdész. középfokú iskolai végzettséggel, az erdészet, vadászat, mezőgazdaság és gyümölcsstermelés, valamint fakereskedelem és fűrészüzem minden ágára kiterjedő nagy gyakorlattal, minden irodai munkában, könyvelésben, anyag- és pénztárkezelésben jártas, nő, két gyermekes, r. kath. vallású, katonai kötelezettségének eleget tett, megfelelő munkakörben állást keres. Címe: *Erdész, Csurgó, Sárközi-utca 23. sz.* (1171 sz.)

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest. Felelős: Györy Aladár igazgató.